

Městská knihovna v Praze

KONEC MASOPUSTU

—
Josef Topol

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

43 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

Konec masopustu

Josef Topol

Znění tohoto textu vychází z díla [Konec masopustu](#) tak, jak bylo vydáno v Praze Národním divadlem v roce 2011. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

§

Text díla (Josef Topol: Konec masopustu), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uvedte autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 13. 2. 2019.

OBSAH

Osoby	7
1	8
2	20
3	30
4	39
5	43
6	54
7	61
8	82
9	85
10	92
11	97
12	108
13	115
14	125
15	142

Otomaru Krejčovi

Osoby

KRÁL

JINDŘICH

MARIE

CIHLÁŘ

SMRTÁK

VĚRA

PANÍ PRAŽKA

RAFAEL

PETR

PŘEDSEDA

TAJEMNÍK

ANEŽKA

MLADÍK, husar

MICHAL, maškara s bubnem

PAVLÍČEK, maškara s trubkou

Maškarní průvod:

NEMLUVNĚ

ŠAŠEK

KOMINÍK

SECESNÍ ŠVIHÁK

KOVBOJ

KUŇ

SLAMĚNÝ PANÁK

BÁBA S NŮŠÍ

ŽENICH

NEVĚSTA

MEDVĚDÁŘ

MEDVĚD

MEDVĚDICE

OSTATNÍ MAŠKARY

MUZIKANTI, VENKOVANÉ

1

Úřadovna venkovského národního výboru.

V pozadí pracuje u rozhlasové skříně Petr. V popředí stojí Předseda s Tajemníkem, proti nim starší muž s trubkou, který právě dotrubuje fanfáru. Od pravého portálu přichází mladší muž s bubnem. Starší muž dotroubí.

PŘESEDNA: Troubí, že je to o rozum. Pavlíčku, „už mi koně vyváděj“ –

PAVLÍČEK (*rozebírá trubku, foukne ostře do náustku*): To foukám jediné o pohřbu. Jinak ne.

PŘESEDNA (*k muži s bubnem*): A ty, Michale, za co ty jdeš?

MICHAL (*sedí na židli, buben má před sebou*): Za bubeníka! (*Zvedne paličky a spustí.*)

Cihlář vejde zprava, pověsí čepici na věšák, zacpe si uši malíčky. Petr udělá nervózní gesto k Předsedovi.

PŘESEDNA (*Michalovi*): To stačí! (*Dívá se na Cihláře.*)

CIHLÁŘ (*dojde k Tajemníkovi, podává mu ruku*): Já jsem tady cihlář.

TAJEMNÍK: Fidrmuc.

CIHLÁŘ: No, jak se vám u nás líbí, pane doktore?

TAJEMNÍK: Já nejsem doktor.

CIHLÁŘ: Aha.

TAJEMNÍK: Hezký kraj.

CIHLÁŘ: Jo, hezkej –

TAJEMNÍK: Říkal jsem si, když jsem vystoupil z autobusu, to by měl vidět Lada!

CIHLÁŘ: Leda tak.

PŘESEDÁ: Že jo?

TAJEMNÍK: Románský kostelíček –

CIHLÁŘ: Vloni se tam něk dostali holubi. Sedali andělům na rameni a dělali na oltář.

PŘESEDÁ: No, památkáři nás honili!

CIHLÁŘ: Jsou to jen bílý kopce. Víc kamení než hlíny. A dolejc mokřiny. Samá voda.

TAJEMNÍK: A kde se tu bere?

PŘESEDÁ (*směje se*): Pánbuví, asi je pod náma moře.

CIHLÁŘ: Tady kopnete motykou a vyskočí pramen. Jdete do pěkný díry.

PŘESEDÁ: Nestraš, nestraš. Soudruh Fidrmuc tady kupuje barák.

TAJEMNÍK (*Předsedovi*): Přijede ta paní?

PŘESEDÁ: Jo, můžem se u ní stavit, ať to vidíte –

TAJEMNÍK: Zvenku to nevypadá špatně.

PŘESEDÁ: To bych řek. Však ten její stavěl půl Prahy, to víte, že na svém nešetřil.

PAVLÍČEK (*Michalovi*): Moc do toho řežeš. (*Odchází vlevo.*)

CIHLÁŘ: Vždyť je to buben.

Tajemník se nakloní k Předsedovi.

PŘESEDÁ: Na chodbě, ty dveře vpravo –

Tajemník odchází vpravo.

MICHAL: Aby to nedunělo, když je to dutý. (*Odchází vlevo.*)

PŘESEDÁ (*Cihlářovi*): Tak co? Co říkal?

CIHLÁŘ: Ále!

PŘESEDÁ: Žes ho nepřived?

CIHLÁŘ: Jsem jeho chůva?

PŘESEDÁ: To bych to akorát svolával! Ten tady chodí celej nervózní, my už mu na trumpetu hrajem a na buben.

CIHLÁŘ: Na to si musí zvyknout, nejsme ouřad.

PŘESEDÁ: Mně to už leze krkem, celej Král!

MLADÍK (*v teplákové bundě vejde zprava, dojídá krajíc*): Ahoj, lidi. To má bejt schůze?

PŘESEDÁ: Je tady novej tajemník.

MLADÍK: A chce mě vidět, jo?

PAVLÍČEK (*vejde zleva, za ním Michal*): Smrták se ptá, jestli u toho musíme bejt.

PŘESEDÁ: Začnou bez vás.

MICHAL: Bez nás nemůžou začít.

MLADÍK (*vytáhne šavli z pochvy*): Ta se blejská, prosím, po sidolu!

Zprava vejdou Věra s Marií, nesou prádelní koš s papírovými škraboškami.

VĚRA: Dobré odpoledne! Tak masky jsou tady! Teď je přivezli!

MLADÍK (*Věru a Marii zastaví*): Ukažte, ukažte to! (*Leze jim do koše.*)

VĚRA: Bratr se bude zlobit –

Mladík vytáhne z koše škrabošku, nasadí si ji. Pavlíček a Michal ho následují.

PŘESEDÁ: Tak si je vem!

CIHLÁŘ: Co si na nich vezmeš? (*Jde také ke koši.*) Mařenko! Co šaty, šijou se?

VĚRA: Šijou, šijou.

MARIE: Ale já jsem kvůli nim dostala, strejčku.

CIHLÁŘ: Jakto, jakto?

MARIE: On vám to tatínek řekne.

CIHLÁŘ: Proto měl na mě pifku!

PŘESEDÁ: A co jste to sehnali za masky? Jsou nějaký udivený.

VĚRA: Tahle je zvláštní.

MLADÍK: To je ona!

VĚRA: Pro koho je?

MLADÍK: Pro nebožtíka.

CIHLÁŘ (*podá masku Věře*): Tu nechci. Mně stačí nos. (*Nasadí si velký nos.*)

PŘESEDÁ: Jak malí Vénové.

CIHLÁŘ (*podává Předsedovi masku*): Vem si taky, nebud' srab. Ška-rohlíde.

PŘESEDA (*si nasadí masku*): Není se do čeho podívat. I to zrcadlo mi zabrali –

CIHLÁŘ: Pocem, Pavlíčku, za co jde moje stará?

PAVLÍČEK: To ti neřeknu.

CIHLÁŘ: Panebože, ani ji nepoznám!

PŘESEDA (*Cihlářovi*): Ty vypadáš.

CIHLÁŘ: A ty! Že neuděláš projev! Udělej projev! (*Předseda „dělá projev“*.)

VĚRA (*se směje, sedne si na židli*): Mně se něco stane!

TAJEMNÍK (*se vrací zprava*): Tak co bude, soudruzi, co uděláme?

CIHLÁŘ: Vemte si taky jednu.

MARIE (*drží koš, Tajemníkovi*): Nechcete?

TAJEMNÍK: Ne, děkuju. (*Skloní se nad stůl.*) Nějak vám nejde ten Král.

Marie odejde s košem vlevo.

PŘESEDA (*vzdychne*): Pěknej prevít.

TAJEMNÍK: Má tu psané dva koně.

MLADÍK: Dneska dali kobyly na jatka.

TAJEMNÍK: A jak to přijde, chalupník –

PŘESEDÁ (*posune si masku na čelo a balí si cigaretu z plechové tabatěrky*): Chrapoun má v hlavě počítadlo, má rozum, pane, je mazanej, a chalupník má v hlavě ty svoje kousky, má je tam zadřený, tak se jich drží všema desíti. To by dřív pustil duši.

CIHLÁŘ (*Předsedovi*): On to zná. Taky je z toho.

MLADÍK: Rozpustíme to, ne?

PŘESEDÁ (*podívá se na Cihláře, k Tajemníkovi*): To máte těžký, při sobotě, před muzikou –

PAVLÍČEK: Je nás tu pět a půl.

PETR (*do mikrofonu*): Jedna, dvě, tři, čtyři, pět, šest –

SMRŤÁK (*vejde rychle zleva v holičském plášti*): Já vás zdravím! Předsedo, tobě se omlouvám, ale všechno to visí na mně – pusť mi je, kvůli nim se to zdrží – je to jednou do roka, sakra! – Král vám nepřišel, co?

Předseda mávne rukou. Smrťák si odvádí Pavlíčka a Michala.

SMRŤÁK (*Mladíkovi*): Pojd' taky!

VĚRA (*Smrťákovi*): Hned jsem tam.

SMRŤÁK (*ironicky*): Buď tak hodná! (*Odejde s Pavlíčkem a Michalem.*)

Věra sbírá odložené masky.

TAJEMNÍK (*Předsedovi*): Je to škoda. Zapnou vám rozhlas, mohlo se to hned vyhlásit. Připravíme se o pěkný trumf.

CIHLÁŘ: Tadyhle Věruška, ta má na něho vliv.

VĚRA: To na mně nechtějte! (*Odejde vlevo.*)

PŘESEDA (*vytáhne hodinky na řemínku, Tajemníkovi*): My už jsme se něco do něho namluvili, nemyslete. Měl by to, štóra, lepší. Ale to radši sedře sebe i děti –

TAJEMNÍK: Pomáhají mu děti?

PŘESEDA: Jo, kluk je trochu –

MLADÍK: Cvaknutej.

PŘESEDA: Ten jde za ním jako slepej, ale holku má šikovnou. Ted' tu byla, ta, co vám nabízela masku –

MLADÍK: Pořád brečíte, že je málo lidí, tady máte dva, a neumíte je přitáhnout.

PŘESEDA: Ted' máš řečí, ted' jo, a když přijde k věci, čumíš do stropu, nebo máš rande.

MLADÍK: Já tu sedím v technický komisi, to není vůbec mý pole!

PŘESEDA: Abys věděl, od prvního tě tady máme, budeš vyreklamovanej.

MLADÍK (*užasne*): Jak to? Nedělejte si srandu.

PŘESED: Máš po fabrice. Pole jste dali a dělat nechcete nikdo.

MLADÍK: A co bych tu dělal, prokristapána!

TAJEMNÍK: Pomůžeš soudruhům, to tě, člověče, neláká?

MLADÍK: Tebe by to, soudruhu, lákalo?

TAJEMNÍK: Proto jsem tady.

MLADÍK (*uhodí paličkou do bubnu*): A co u vás dostanu, co?

TAJEMNÍK (*Předsedovi*): Poslyšte, a což vyhlásit ho rozhlasem?

PŘESED: Koho? Vždyť nejsou hotoví.

CIHLÁŘ (*podívá se dozadu po Petrovi*): Ty se s tím taky ale – to vám řeknu!

TAJEMNÍK (*jde k Petrovi*): Soudruhu, už to funguje?

PETR: Všecko vám nepoběží.

MLADÍK (*Cihlářovi*): Co máte proti mně?

TAJEMNÍK (*vezme si od Petra mikrofon*): Haló, haló! Věnujte, prosím pozornost tomuto hlášení: žádáme rolníka Františka Krále, aby se dostavil na místní národní výbor. Pokud možno ihned. (*Zakryje rukou mikrofon a vrací jej Petrovi.*)

Zleva vyjde Marie, za ní Věra.

VĚRA (*nese kabát, k Mladíkovi*): Ty prej máš dlouhý rukávy.

MLADÍK (*zarytě*): A není to fuk? Dlouhý nebo krátký.

PŘESEDNA: Tlustý nebo tenký.

CIHLÁŘ: Koukej, aby ses líbil, že jo, Mařenko?

Mladík si zkouší kabát. Věra špendlí záložky.

MARIE (*Předsedovi*): Tatínek nemůže. Je doma sám.

TAJEMNÍK (*Marii*): Otec vás poslal?

MARIE: Ne.

VĚRA: Mařenka přišla se mnou.

TAJEMNÍK: Chtěli jsme si s ním popovídat. Co tomu říkáte? Jak vy se na to díváte?

Marie mlčí.

CIHLÁŘ: Chtělas na zahradnickou školu, vid'?

TAJEMNÍK: Proč jste nešla?

MARIE: Já jsem si to rozmyslela.

TAJEMNÍK: Anebo vás tatínek nepustil?

MARIE: Mám na vás počkat, paní Věro?

SMRŤÁK (*vejde zleva*): Předsedo, ty mě zničíš!

PŘEDESDA: Nedělej paniku.

SMRŤÁK (*Mladíkovi*): Tak mi ho pusť, s ním to stojí a padá.

PŘEDESDA (*Mladíkovi*): Jsi tak důležitěj?

MLADÍK: Jsem blbej! Budete koukat, jak vám to roztočím!

SMRŤÁK: Jen to vykecej!

TAJEMNÍK: A co je vlastně –

SMRŤÁK: Maškary! Konec masopustu!

TAJEMNÍK: To se u vás ještě drží?

CIHLÁŘ: A to my si rádi vyrazíme.

PŘEDESDA: Na to jsme kadeti! (*Smrtákovi.*) Tady soudruh Fidrmuc by potřeboval oholit –

SMRŤÁK: Budu se těšit! (*Odchází s Mladíkem, k Věře.*) Ten buben přines!

PŘEDESDA: Tak co? (*Z vedlejší místnosti zavřískne trubka, Předseda začne skládat papíry na stole.*) Tak nic.

Věra zvedne buben, Marie jí podá paličky.

TAJEMNÍK: Počkejte!

Je slyšet důrazné zaklepaní na dveře.

PŘESEDÁ: Že by? – Dál, prosím!

Zprava vejde Paní Pražka s kabelou a s deštníkem.

PRAŽKA: Přeju dobré odpoledne.

CIHLÁŘ: Starou belu. (*Odchází vlevo.*)

PŘESEDÁ (*Paní Pražce*): Pěkně vítám. Tak jste přijela.

PRAŽKA: Jdu rovnou od autobusu, pane předsedo.

PŘESEDÁ: Soudruh Fidrmuc, náš tajemník.

Tajemník podá Paní Pražce ruku.

PRAŽKA: Těší mě, moc mě těší!

Věra se zdraví s Paní Pražkou, odchází s bubnem vlevo.

PRAŽKA (*posadí se na židli doprostřed*): To byla cesta! Div nevytřesu z člověka duši.

Marie odejde rychle vpravo.

Tma.

2

Zaduní bubny, jeviště se zaplní Maškarami. Na zadním prospektu je v siluetách vidět vesnici v kopcovité krajině. Maškary okukují jedna druhou a zkoušejí si první kroky v nezvyklých úborech. Poslední přibíhá Smrták s Husarem, narazí mu ve spěchu husarskou čapku a přepásá šavlí. Za nimi dobíhají Maškara s bubnem a Maškara s trubkou. Husar stane uprostřed, vypne se, vytrhne šavli z pochvy, trubka zavřískne.

HUSAR: Ještě před půl hodinou
jsem neměl do čeho píchnout,
zíval jsem na plnou hubu
v černý hodince nudy,
tupým klackem jsem drnkal
o holý venkovský ploty –
pane, ty hrajou jak harfa:
teď si mávám šavlí a vejskám!

SMRTÁK: Hlavně to neumaž. Dostals to čistý, tak to v pořádku vrať.

HUSAR: Kde je únor? Je začátek března,
dva dny se tudy hnal vítr,
odemkl ledy a spolykal sních,
načechral nebožku trávu,
v patách za ním jde teplo,
zase tu umírá smrt!

Trubka zavřískne.

SMRŤÁK: A na večír si přelešti holínky, rozumíš?

HUSAR: Jdu jí na pohřeb tančit!

Nejsem vycpanej slámou,
kašlu na hrací strojky,
žádný drátky
nevedou ode mne nikam!

Trubka zavřískne. Husar vyskočí a „obseká“ se na důkaz svých slov šavlí.

SMRŤÁK: Neblbni pořád s tou šavlí! Je ostrá!

HUSAR: Těma očima můžu

svlíknout i hada, neujde jim nic!

SMRŤÁK: Šetři se, nevyplivni se hned, do půlnoci máš daleko!

HUSAR: Poctivý uši – slyším trávu růst

a můžu vám to celý přezpívat:
zelenou písničkou jsem živ!

SMRŤÁK: Berte to po pořádku, chalupu po chalupě!

HUSAR: Je tohle koudel? To jsou pravý svaly,

a těmi svaly já se svalím
a zase vstanu: hele, asi tak?

Trubka zavřískne. Husar udělá kotrmelec.

SMRŤÁK (se rozčilí): Tak ho vidíte, šaška jednoho! Válí se po zemi!

HUSAR (*omlouvavě*): Z toho krev neteče, to je básnička.

SMRTĚÁK (*ho oprašuje*): A kdo tu za všechno ručí? – Já. A kdo to zaplatí? – Vy ne! Tak se podle toho koukejte chovat. Nebo to sbalím a bude po srandě.

MAŠKARY: Neblázni, Smrtěáku.

SMRTĚÁK (*se uklidní*): Je to, doufám, každému jasný. Až uvidíte Jindřicha, pošlete ho za mnou, já vám ho zrychtuju. Ale s tím funusem počkáte na půl šestou, až zavřu kšeft, o to bych nerad přišel! (*K Husarovi.*) Ty mi za všechno ručíš.

HUSAR: Můžeš se spolehnout, šéfe.

SMRTĚÁK (*odchází*): A žádný básničky! Nebo – (*Udělá významné gesto a odejde.*)

Bubny zaduní. Maškary se staví do špalíru kolmo k hledišti, dělají alej stromů. Husar stojí v popředí, vytasí šavli, trubka zavřískne, v pozadí se objeví Marie.

HUSAR: Marie, Marie!

Marie se nerozhodně zastaví. Husar volá.

HUSAR: Že jsi taková hezká?

MARIE: Jak to můžete říct?

HUSAR: To my poznáme: sebe po hlase a tebe po kráse. Na koho čekáš?

MARIE (*ukáže na špalír*): Tady stávaly topoly.

HUSAR: Ted' tu stojíme my. Počkej, až bude léto! Uděláme ti chládek, přijdeš?

MARIE: Já nemám čas. A v létě teprve, kdepak!

HUSAR: Tak přijď na jaře. Ukážeme ti, jak se dělají listy.

MARIE: A vy to víte?

MAŠKARY: My to nevíme, my to děláme.

Zvednou paže se zatátými pěstmi, kolébají se v bocích, pohybují pažemi a předloktím, otvírají dlaně, vlní chvějivě prsty, bubny duní.

MARIE (*se směje*): Že vás to nemrzí, tak brzy!

HUSAR: V dubnu s tím začneme doopravdy.

MARIE (*přiblíží se k nim*): Tady je to smutný. Ani pták tady nepípne.

HUSAR: Chceš slyšet vrány? (*Tleskne do dlaní.*) Kšá!

Maškary začnou mávat pažemi, zaplní celé jeviště, ozve se mohutné krákorání vran.

MARIE (*se dívá vzhůru*): Panebože, těch je! Úplně zakryjou nebe. Kde se tu vzaly?

HUSAR: Letí na funus. Dodejchává zima!

Maškary se utiší, staví se znovu do špalíru.

MARIE: Už mi nic neukazujte. (*Jde do popředí špalírem Maškar.*)

HUSAR: Za tebou by nás šlo! Celý stromořadí.

MAŠKARY: Ta se točí po jiným stromě!

MARIE (*vytáhne z kapsy jablko, podává je Husarovi*): Jděte už. Ne-
chcete jablko?

MAŠKARY (*honem zvedají ruce, dělají stromy*):
My jsme topoly, nejíme jablka.
My jenom rostem, až do nebe.

MARIE: Co teď budete dělat?

HUSAR: Chodit po vsi. Za tebou taky přijdem.

MARIE: Tak přijďte. Zametu zápraží a hodím tam smrkový chvojí,
to krásně voní. Ale mám ráda veselo, bez veselí mi nechoďte.

HLAS (*zpovzdálí*): Marie, haló, Marie!

HUSAR: Někdo tě volá.

MARIE (*podlehne zmatku*): Já se s ním nechci potkat!

HUSAR: Uděláme ti stromy tak hustý, aby za tebou nemohl!

*Maškary se staví do špalíru, tentokrát užšího, zvedají ruce, Husar
stane za Marií s tasenou šavlí.*

RAFAEL (*objeví se v pozadí, stoupá na špičky*): Jsi to ty? Jsi to ty!

HUSAR: Radši si ji pořádně prohlídni.

RAFAEL (*zastaví se před špalírem*): Proč stojíš u toho roští?

MAŠKARY (*zahučí*): Jsme rošťáci, húúú!

RAFAEL: Jdu zrovna od autobusu – Marie!

Vstoupí nedůvěřivě do špalíru, pak přidá do kroku, ale Maškary náhle spustí ruce a zatarasí mu cestu. Marie se dá do smíchu.

RAFAEL: Ať toho nechají, tebe poslechnou spíš!

MARIE: Jak mě může strom poslechnout? Ten si dělá, co chce, dokud ho nepodříznou.

RAFAEL: To jsou u tebe stromy?

MARIE: Vy z města taky nic neznáte.

RAFAEL: Chci s tebou mluvit –

MARIE: Tak mluv.

Maškary začnou hučet.

RAFAEL: Ať mi do toho nebzučej!

MARIE: Copak les bzučí? Les šumí.

Maškary přidají, stoupají na špičky, zvedají ruce, napodobují vichřici.

RAFAEL (*toho využije, chce uniknout, ale poslední Maškara mu nastaví nohu, Rafael upadne*): Prevítí jste, kořeni jste!

HUSAR (*položí mu šavli na šíji*): Ani se nehni!

RAFAEL (*opírá se o ruce*): Já tu pro tebe umřu.

MARIE (*klekne si proti němu*): Tak se mnou chvilinku mluv.

Maškary s Husarem se rozptýlí po jevišti.

RAFAEL (*obezřele si klekne*): Dostala jsi můj dopis?

MARIE: Nedostala jsem žádněj.

RAFAEL: Jak je to možný? Já sem jedu jen kvůli tobě.

MARIE: To není pravda.

RAFAEL: A co by mě sem asi táhlo, nevíš?

MARIE: Budete se stěhovat, milostpaní nám psala.

RAFAEL: To je fakt. Ale já jedu za tebou, stejně.

Jedna z Maškar napodobí hlas Paní Pražky.

HLAS (*zpovzdálí*): Rafaeli! Rafaeli!

RAFAEL (*sebou trhne*): To je bábina, to je ona!

MARIE: To tvoje andělský jméno!

RAFAEL: Nemůžu za svoje jméno.

MARIE (*zvedá se*): Stejně jsi moula.

RAFAEL (*se směje*): To víš.

MARIE (*stojí proti němu*): Večír je muzika.

RAFAEL: A co děláš ted'?

HLAS (*se přiblíží*): Rafaeli! Rafaeli!

RAFAEL (*vyletí*): Do prkýnka! Ať ji zadrzejí!

MARIE (*k Maškarám*): Udějte zase ten les, hodně hustej!

RAFAEL: To ona prokoukne!

HUSAR: Tak uděláme hezkej les, aby vábil. S písničkama a voňavej.

Maškary se rozestoupí v háj, Husar začne hrát na okarínu.

RAFAEL: Ty jdeš k muzice? Já s tím nepočítal, nic tu na sebe nemám –

HLAS: Rafaeli!

RAFAEL: Škoda. Naučil bych tě twist. Takovej neznáš, koukni! (*Dělá figury, okarína ho doprovází.*)

HLAS: Pojd' mi pomoci s tím kufrem, nebo ho postavím do bláta a bude to!

RAFAEL: Co tomu říkáš? A to se v blátě tancuje blbě!

MARIE: Kam ty na tohle chodíš?

RAFAEL: Vy z venku taky nic neznáte. (*Směje se.*)

HLAS: Poslechni, kdo je ti milejší? Já, nebo nějaká žába?

MAŠKARY (*konejšivě*): Fialky, fialky...

RAFAEL (*jde do středu, křikne*): Kdo je u tebe žába?

Maškary ho obstoupí, dvě z nich vlečou z pozadí velký kufr. Marie toho využije, odchází vlevo.

HUSAR: Marie! Může tě zas něco potkat!

MARIE: Tomu se nevyhnu. Sbohem! (*Rychle odejde*)

RAFAEL (*k Maškarám*): Vždyť je prázdněj, vy blázni! Vezem ho na krámy.

MAŠKARY (*pochybovačně*): Jen aby, jen aby.

HUSAR (*přiblíží se k nim*): Ten je naditej, pane!

Jedna z Maškar začne „jódlovat“

RAFAEL (*točí se po Marii*): Marie!

MAŠKARY: (*zastoupí mu cestu*): Nech na hlavě! Máš tam skřípnutýho tyroláka.

RAFAEL: Já padnu! Tak se dívej! (*Otevře kufr, vyndá bendžo a „tyrolský“ klobouk.*) To hraje, když na to šáhnu! (*Narazí si klobouk, zvedne kufr, bendžo drží nad hlavou, dá se do běhu.*)

Maškary běží za ním.

Tma.

3

U Paní Pražky. Pokoj je částečně už vystěhovaný: obrazy opřené u zdi, svinutý koberec, zapakované i prázdné krabice a bedny. Jenom kout pokoje je v pořádku: chaise longue, křeslo a lampa na stojanu. Na zemi blízko stolku je starý gramofon s troubou. U něho klečí Paní Pražka před hromadou knih a rozbaluje balíček, který jí podala Věra. Uvidí župan.

PRAŽKA: Vy jste zlato! Už bych si nevpomněla. To je můj květovaný, starý, šeredný hadr, ale hřeje to! Hezky jste to přešila. Věruško, co jsem dlužna? Čekám hosty, předsedu s tajemníkem. Mně už je jedno, komu to prodám. Potřebuju peníze! Vy mi budete chybět, vy už jste mi všechno tak porychtovala – Něco vám dám, ať máte po mně památku. *(Jde ke stěně, vezme jeden obraz, obrátí jej lícem k Věře.)* Co je na tom?

VĚRA: Ňáká – Ňáká baletka –

PRAŽKA: Aha, to je Žofi. *(Vezme druhý obraz.)* Tenhle je váš.

VĚRA: Milostpaní –

PRAŽKA: Žádné řeči, je váš. Nádherná práce! To kopíroval jeden náš známý podle Raffaelovy Madony.

VĚRA: Ale jak já k tomu přijdu?

PRAŽKA: Mlčte, udělala jste pro mne dost. A pak, já ten obraz v Praze mít nemůžu, je to religiózní věc. Tady máte papír a motouz, nemusí každý vidět, co nesete.

VĚRA: To vám děkuju mockrát. (*Klekne si k obrazu a balí jej.*)

PRAŽKA: Chtěla jsem vás poprosit, kdybyste měla chvíli zítra po poledni, až mi přijede to auto –

VĚRA: Já bych třeba přišla hned ráno –

PRAŽKA: Byla byste tak hodná? Všecko stejně vzít nemůžu, abych polovičku rozdala – Královi dostanou taky nějakou maličkost. Slíbili mi vajíčka –

VĚRA: Zeptám se Mařenky.

PRAŽKA: A ten Král, je pořád ještě –

VĚRA: Pořád.

PRAŽKA: On na to doplatí. Dneska je nejlepší nic nemít. Nic. Já měla dva domy, a nebudu mít nic. Pražskej jsem darovala státu – a ještě že jsem to udělala, teď už to prej ani nechtějí, to se ví, nabrali si toho a nemůžou to stačit! Nic nechci, nic, mám dva pokoje na Jiřího náměstí, platím si činži a je mi docela fajn, to vám řeknu – no, nebudu vás zdržovat, zítra, Věruško. (*Podává jí ruku.*)

VĚRA (*nejistě*): Milostpaní, chtěla jsem s vámi o něčem mluvit.

PRAŽKA: Ale prosím! Co byste ráda?

VĚRA: To se týká mladýho pána.

PRAŽKA: Jakýpak mladý pán, je to usmrkanej kluk. Oč jde, Věruško? Proved vám něco?

VĚRA: Milostpaní, vy víte, že chodím ke Královům, s Mařenkou jsme skoro kamarádky –

PRAŽKA: Aha. Ale to už je přece v pořádku, není? Nevymejšlejte si romány. Raf má před maturitou –

VĚRA: Já si taky říkám, je mladej, bůhvíkoho potká –

PRAŽKA: No ovšem. Já se tomu děvčeti divím!

VĚRA: To byste jí křivdila, milostpaní.

PRAŽKA: Přece by se Rafael nenechal pobláznit takovou holčičkou? To ona má animó na ty moje dva pokoje –

VĚRA: Milostpaní! Včera jsem dostala dopis od něho, svěřil mi tam pár řádek pro ni – mám ho u sebe, ten dopis.

PRAŽKA: Klidně mi ho můžete ukázat.

VĚRA (*vytáhne dopis z kapsy*): Já nevím, je to zalepený – on by mi to neodpustil – je to taková důvěrnost od něho –

Rafael si otevře loktem dveře, v jedné ruce má kufr, v druhé bendžo. Pražka vytrhne Věře dopis z ruky.

RAFAEL (*zavře dveře nohou*): Dobrej večír. Tedy odpoledne.

PRAŽKA (*schová dopis*): Proč mlátíš dveřma, Rafe?

RAFAEL: Mám plný ruce. (*Roztěkaně zapne gramofon.*)

PRAŽKA: Myslela jsem, že mi zatopíš, než přijdu.

RAFAEL (*zastaví se před Věrou*): Byl jsem u vás.

PRAŽKA: Na tebe není spolehnutí. Kde se touláš?

RAFAEL: Honily mě maškary. Můžu za to? (*K Věře.*) Zatancujete si se mnou?

VĚRA: Já?

RAFAEL: Bodejt'!

PRAŽKA: Nepřeskočilo ti, Rafe?

RAFAEL (*vezme Věru za ruce*): Máte trému? (*Začne tancovat.*)

VĚRA (*zmateně*): To nejde, opravdu –

RAFAEL: Tak ne. Já se taky s každým neshodnu! (*Zastaví gramofon, vezme kufř.*) Zapnu ti nahoře kamínka.

PRAŽKA: Bud' tak hodnej!

Rafael odejde s kufrem. Paní Pražka rozlepi dopis a čte.

VĚRA (*sklesle*): Já jsem vám to neměla dávat.

PRAŽKA: A ne. Udělala jste dobře.

VĚRA (*vezme si obraz*): Děkuju mockrát, milostpaní.

PRAŽKA: Není zač.

Věra odchází. Za chvíli se ozvou Rafaelovy kroky. Paní Pražka schová dopis a jde ke hromadě knížek, vejde Rafael, vezme si bendžo.

RAFAEL: Vypadla jako cukrář.

PRAŽKA: Jak to mluvíš?

RAFAEL: Jak to vidím.

PRAŽKA: Poslechni, Rafe, co je to s tebou?

RAFAEL: Se mnou? Já nic nepozoruju.

PRAŽKA (*se zvedá*): Ty mě trápíš, Rafe; ty mě trápíš. (*Ukáže na „šézlonk“*.) Sedni si tady. A nech toho brnkání, měj aspoň trochu slušnosti, ano? (*Sedne si do křesla.*)

RAFAEL: Promiň, promiň. (*Odloží bendžo, položí se na „šézlonk“*.)

PRAŽKA: A nelehej si, když s tebou mluvím!

RAFAEL (*sedne si*): Můžu si opřít bradu?

PRAŽKA: Přišly na tebe klackovský léta, vid'?' Hoří to s tebou.

RAFAEL: Asi to se mnou hoří.

PRAŽKA: Já se musím zas do té školy vypravit a zeptat se –

RAFAEL: Ty si děláš zbytečný starosti. (*Zvedne se, jde ke hromadě knížek.*) To taky povezem s sebou?

PRAŽKA (*se na něj dívá*): Ty vypadáš!

Rafael se shýbne pro nějakou knihu.

PRAŽKA: Takhle mi do školy chodit nebudeš, to ti říkám!

RAFAEL (*listuje v knížce*): Když chceš, tak nebudu.

PRAŽKA: Víš, co to bylo za prošení a běhání, aby tě tam vzali, víš dobře, jaký to máš! Z těch lidí, co jsem znala, už skoro nikdo nahore nesedí –

RAFAEL: Někdo ti něco nakukal, vid'?

PRAŽKA: Byl jsi moc hodnej, dokud jsi byl dítě –

RAFAEL: A najednou je ze mne mizera a lump!

PRAŽKA: Rafe, my jsme si jednou slíbili, že budem jako dva kamarádi, že si všechno na sebe řeknem –

RAFAEL: Když ono je to někdy těžký, že jo! Takoví kamarádi zas nejsme. Jsou věci, který mi nejdou z huby – tedy z úst, no – ty si všechno moc bereš, a to je hrozný!

PRAŽKA: Taky jsem byla mladá, ale člověk musí znát míru, kam až může –

RAFAEL: Jenže na to jsi přišla až pozdějc, ne?

PRAŽKA: Tak mi to řekni.

Rafael mlčí.

PRAŽKA: Budu úplně klidná, nic ti nebudu vyčítat, to ti slibuju, Rafe.

Rafael mlčí.

PRAŽKA: Ty jsi zamilovanej, vid'?

RAFAEL (*zvedne hlavu*): Vypadám na to?

PRAŽKA: Jsi zamilovanej, vid'?

RAFAEL: A když? (*Posadí se.*) Ale to není to.

PRAŽKA: Dneska se začíná brzo, je už takovej svět. Ale aby sis dělal vážnou známost, v tvém věku –

RAFAEL: Nechtěj tolik mý dobro, prosím tě!

PRAŽKA: Jednou mi dáš za pravdu, Rafe. A bude možná už pozdě.

RAFAEL (*vyletí*): Hele, tak já ti něco řeknu a uvidíme, jak vyletíš.

PRAŽKA: No?

RAFAEL: Já jsem o tom mluvil už v létě, podívej, co kdybych nechal tý školy?

PRAŽKA: Rafe –

RAFAEL: Počkej, nevyskakuj hned. Stejně to dělám, jenom že musím, mě to nebaví, já ti stejně dál nepůjdu –

PRAŽKA: Tak dost! To se ani neopovažuj! Takový nápad!

RAFAEL: Jako dva kamarádi, že jo?

PRAŽKA: Rafe, jestli mě máš jen trochu rád, už o tom nemluv!

RAFAEL: To je šílený.

PRAŽKA: Musíš mít přece nějaký – nějaký papíry, ty musíš mít!

RAFAEL: Copak papíry dělají člověka? (*Zvedne namátkou z haldy jednu knížku.*)

PRAŽKA: Nemluv hloupě. Bez papírů skončíš jako nádeník. Půjdeš k lopatě. Každý trouba si může na tebe houknout. My jsme se narodili, a už si nás vážili! Dneska nikdo moc nemá, proto každé kouká, aby něčím byl, aby se vyšvihnul!

RAFAEL: Ale to je dost hrozný, ne? Dělat všechno jen kvůli tomu!

PRAŽKA: Jinak to nejde!

RAFAEL (*uhodí knížkou o zem*): Když já, ksakru, chci dělat to, co mě těší! Já se nechci vyšvihnout, mně je takhle docela dobře!

PRAŽKA (*sbírá ze země knížku*): Moje knížka! Proč mlátíš o zem s mojí knížkou?!

RAFAEL: Takovej škvár.

PRAŽKA: Házet knížkou, to je barbarství, rozumíš?!

Vejdou Předseda a Tajemník.

PŘESEDÁ: Dobrý odpoledne, jsme tady.

PRAŽKA: Čekám vás, pánové – ale jdete do hrozného nepořádku, to mi musíte prominout.

TAJEMNÍK: Jako při stěhování.

PRAŽKA: Řeknu vám, že se hrozím, kam to všechno složím, mám dvě místnosti –

PŘESEDÁ (*rozhlédne se po místnosti*): No, to bych prodal, milostpaní, bejt vámi.

TAJEMNÍK: Jestli je to možné, rád bych to viděl ještě za světla –

PRAŽKA: Jistě, Rafael vás provede – vem si baterku, Rafe! (*K Předsedovi.*) Jak jsem vám psala, pane starosto, vážné zájemce mám, ovšem (*Obrací se k Tajemníkovi.*) nikomu jsem napevno neslíbila, máte přece přednostní právo, to musí každý uznat –

Rafael stojí vedle ní s velkou baterkou v ruce.

Tma.

4

Na jevišti je vesnice z jiného pohledu. Bubny duní. Maškary se volně rozestoupí po jevišti, z pozadí pomalu přichází Jindřich se svěšenou hlavou, na krku koňský chomout.

HUSAR (*s výčitkou*): Jindřichu, Jindřichu!

MAŠKARY (*tiše*): Aby neutek!

HUSAR: Jako sedlák. Taky už kouká k zemi a nic jiného nevidí.

MAŠKARY (*obstoupí Jindřicha ze všech stran*): Sehni se, ať může vítr foukat! Povyskoč, poroste tráva! Zavři oči, nebo nevyjdou hvězdy!

Jindřich se zastaví, zvedne hlavu.

HUSAR: Stromy jsou žíhaný a nebe je červený. Jablíčka zrajou pod zemí. V povětrí lítají žáby. Vrabci zobají pod vodou. Kozy běhají pozpátku a listí shazuje vrby a olše. To se ti nelíbí?

JINDŘICH (*se usměje*): To se mi líbí.

HUSAR: Vloni jsi chodil s námi, měl jsi oči navrch hlavy.

MAŠKARY: Letos má taky ránu.

JINDŘICH: To je náš parádní chomout. (*Poskočí, rolnička na chomoutu zacinká.*)

HUSAR: To je zvláštní mít na krku chomout, když nejsi kůň. Nebo jsi kůň?

JINDŘICH (*zavrtí v údivu hlavou*): Vy jste!

HUSAR: Tady máš stáj. (*Přikutálí nízký špalek a vtlačí Jindřicha na něj.*) Třeba jsi ušlej. Kde jsi chodil?

JINDŘICH (*se otřese*): Radši nemluvit.

HUSAR (*podává mu podkovu*): Vaše kobyla ji ztratila. Nosím ji v kapse od samýho rána.

JINDŘICH (*vezme podkovu, drží ji nevšímavě v ruce*): Aspoň malý křovíčko kdyby tu rostlo.

HUSAR: My ti půjčme masku. (*Podává mu škrabošku na hůlce, je to tragická maska.*) Tu si můžeš podržet před sebou.

JINDŘICH (*schová se za škrabošku*): Je trochu veselá?

HUSAR: Má hubu od ucha k uchu.

JINDŘICH: se rozvzlyká.

MAŠKARY: Pláče!

HUSAR: Nebreč, nebreč, máš hezký boty.

JINDŘICH (*se uklidní*): Já jsem byl na jatkách. S naší kobylou. Už byla stará. Už se dívala jenom na jedno oko, ani nechtěla orat. Sedum let neměla hříbátko. Už jí vzali i vojenskou knížku. Tak

jsem jí podal kus cukru, dal jsem jí parádní chomout, a šla jako na vlastní svatbu, teprve do města jsem ji musel táhnout. (*Podívá se na podkovu v ruce, jako by ji teprve uviděl.*) A já pořád, kde mohla ztratit tu podkovu!

HUSAR (*se podívá po ostatních*): Nám chybí blázen. Nechceš ho pro nás udělat?

JINDŘICH: To já nemůžu, blázna. Nevěděl bych, co s rukama.

HUSAR: Ruce ti můžou bejt ukradený.

JINDŘICH: Kdo by mě zastal? Škoda těch rukou.

HUSAR: Běž domů, pověš chomout na hřebík a vem si jen trochu mouky. Uděláme ti tváře.

JINDŘICH: Co by tomu řek táta?

HUSAR: Nic se nedoví.

JINDŘICH: A když se zeptá, kam jdu? Co mu řeknu?

HUSAR: Že jdeš tam, kam čtyři jednoho nesou.

JINDŘICH: Takovou koninu?

HUSAR: Ted' jsme tu měli tvou sestru.

JINDŘICH: Kam šla, Marie?

HUSAR: Pro šaty k švadleně. Byla hodnější než ty. Všecky nás pozvala.

JINDŘICH (*se zvedne*): Ach jo.

HUSAR: Uděláme ti živýho koně, aby tě dovez. Krásnýho koně, kterej řehtá, staví se na zadní a tancuje podle trumpety a bubnu.

JINDŘICH (*zvedne ze země šavli*): Dej mi k němu tu šavli.

HUSAR (*mu vytrhne šavli*): Ani za celej svět!

Zamává šavlí, ozvou se bubny, trubka zavřískne, vyběhne kůň, staví se na zadní, vyhazuje, pak dokluše k Jindřichovi, sehne se, ten usedne obkročmo, kůň se dá do cvalu. Jindřich se směje, ruce nahoře.

HUSAR: Už jsi zas na koni! Kam se hrabal ten tvůj!

JINDŘICH: Škoda, že nemám tu šavli!

HUSAR: Počkáme na tebe, leť!

Kůň s Jindřichem odkluše.

HUSAR (*se napřímí*): To bysme měli.

Tma.

5

U švadleny. V místnosti je šicí stroj a krejčovská panna. Věra sedí na stoličce, v klíně má šití. O krejčovskou pannu je opřený obraz, který si přinesla. Občas k němu zvedne hlavu od šití. Ze dveří do sousední místnosti, kde je holírna, vešel Smrták, staví vodu na vařič. Zvenku sem dolehne dunění bubnů a rámus maškarního průvodu.

SMRTÁK: Všecky je vymustruju, a sám tvrdnu doma! To dřív nebylo. To se v poledne zavřelo – (Došel k obrazu.) – a sakra.

VĚRA: Proč ty si už nedáš pokoj, není ti dvacet.

SMRTÁK (*u obrazu*): To ti dala věc!

Věra se po něm ohlédne.

SMRTÁK: Že ona akorát ví, komu to vrazit!

VĚRA: Proč jsi tahal včera tu rakev z půdy? Něco tě zase popadlo, vid'?

SMRTÁK: Já mám nápady, jen nech bejt! (*Dotkne se rukou obrazu, hvízdne, podívá se na Věru.*) Ručně malovaný! (*Zamyslí se.*) Na jaře koupím andulky, dám si je vedle.

VĚRA: Holírna ti už neříká pane. Musel bys žádat o svolení na obci.

SMRTÁK: Myslíš? Třeba by mi je odhlasovali, ty andulky. Já bych je živil sám. (*U obrazu.*) Seženu ti na to kupce, co říkáš?

Věra balí obraz do papíru.

SMRŤÁK: Vyrazila bys dobrý tři stovky. A bez práce! – Jak myslíš, ale tři stovky mít a nemít –

MARIE: Dobrý odpoledne!

SMRŤÁK: Ajejej! Rukulíbám!

MARIE: Je tam hotový peklo, přilepily se na mě maškary –

VĚRA (*sedá ke stroji*): Zrovna se na tom pracuje.

SMRŤÁK: To zas budeme jako růžička!

VĚRA: Kdo?

SMRŤÁK: My ne, to dá rozum! Ty se tak blbě ptáš.

MARIE: Nemohli sehnat orchestr. Budou hrát samí kluci.

SMRŤÁK: Ty to natřesou. (*Vzdychne.*) Kohopak dneska oblažíte? Já bych si sám dal říct, kdyby to se mnou nebylo tak beznadějný.

VĚRA: To jsi zase jednou řek pravdu.

SMRŤÁK: Šij si, šij! To je zvláštní, jak jsou některý lidi na legraci leví, leví – vid'te, Mařenko? (*K Věře.*) Mám nocležníka.

VĚRA: Zase?

SMRŤÁK: Z tý party, co montovala rozhlas.

VĚRA: A kde bude spát?

SMRŤÁK: Vedle. Má daleko domů. Slušnej kluk. Samý prachy. Povídal, že by moh do měsíce mít auto –

VĚRA: Proč jsou pak předpisy? V holírně se kouří, rozvalujou se na lůžku první pomoci –

SMRŤÁK: Tam se rozvaluje i předseda, ten by si jinam nesed.

VĚRA: To není holírna, to je hulírna!

MARIE (*Smrtákovi*): A nezlobte ji.

SMRŤÁK: Můžu já za to, že nemají místnost? Moc se mu tady líbí, tomu mládenci. (*Dívá se na šaty.*) Tedy, Mařenko, klobouk dolů. V těchhle šatech byste se mohla vdávat.

MARIE: Vid'te?

SMRŤÁK: Já říkám jedno: podej štěstí ruku, dokud ji po tobě natahuje –

MARIE: Vy dáváte pořád někoho dohromady, a na sebe jste nepamatoval.

SMRŤÁK: Kdo chce druhýho namočit, musí bejt suchej! Nejlepší máte hodnýho muže, protože pro vás je, Mařenko, nějakýho raubiře škoda.

MARIE (*vesele*): Že je ho pro mě škoda?

VĚRA: Ten už neví, co mluví.

SMRŤÁK (*nepochopí*): Hodnýho a šikovnýho, a ten vás bude nosit na rukou.

VĚRA: Ona si sama poradí, až jí přijde ten pravej.

SMRŤÁK: On to taky nemusí bejt on!

MARIE: A stejně to máte u mě rozlitý.

SMRŤÁK (*zarazí se*): Jak to? Já nevím o ničem.

MARIE: Dneska mě taky necháte vyvést?

SMRŤÁK: Mařenko, za to posvícení já nemůžu. Když mi tu někdo začne s takovou divočinou, tak to zatrhnu každýmu, ať je to Rafael, nebo Gabriel, my nejsme zvědaví na ty jeho psí kusy!

VĚRA: Už se ti z tý vody kouří.

SMRŤÁK (*vypne vařič*): Ten můj nocležník vás někde musel vidět nebo co. To jsem nezažil tak poblázněnýho člověka! Řek bych, že tady zůstal jen kvůli vám.

MARIE: To nemusel.

SMRŤÁK: Nebud'te taková.

MARIE: Já jsem.

SMRŤÁK: Konečně, nic se neděje, nic se neděje. Kam by taky dal oči!

MARIE: To jsem ráda.

SMRŤÁK: Ach jo. Nic ve zlým. (*Bere hrnec z plotny, Marie mu otevře dveře do vedlejší místnosti.*) Děkuju vám, Mařenko! (*Odejde.*)

MARIE (*dojde k Věře, která sedí u stroje, obejmě ji kolem ramenou*):
Paní Věro –

VĚRA: No – ať tam nestrčím prst! (*Přestane šít.*)

MARIE: Vy jste smutná, nebuďte smutná.

VĚRA: Těšíte se na večír?

MARIE: Nevím. Těším se. Já nevím. Já mám dneska bláznivej den.

Věra jde ke krejčovské panně, navléká na ni šaty.

MARIE: Jenže to většinou špatně končí, když mám takovej den.

VĚRA: Začíná vám to nejhezčí.

MARIE: Když já jsem taková na nic dobrá.

VĚRA: Vy zrovna! Když se o někom řekne: kluk jako panna, tak vy jste něco takovýho.

MARIE: Jenže obráceně.

VĚRA: Na vás by se muselo teprve něco vymyslet.

MARIE (*dotkne se šatů skoro ostýchavě*): Jsou krásný. Ale měla jste vidět, jak se tatínek zlobil.

VĚRA: Proč? Z jeho kapsy to nešlo.

MARIE: On to nemá rád, když se dělá něco za jeho zády.

Smrťák vyjde z vedlejší místnosti, staví hrnec na vařič.

VĚRA: Co tam děláš s tou vodou?

SMRŤÁK: Myje se, no. Ten mládenec, Mařenko, hotovej atlet, ale jen se omočí, voda je černá. Celej den po sloupech, to se nabere špíny.

Marie sedí na stoličce s hlavou v dlaních.

SMRŤÁK: Nechcete učesat? Ukažte, já vás přečísnu. Co tatínek? Sednem si večír k jednomu stolu.

MARIE: On nepůjde.

SMRŤÁK: To by bylo prvně za celý léta, co já vím!

MARIE: Nechce. Paní Věro, že se pro mě stavíte?

SMRŤÁK: To jste si našla garde. Mně se na tatínkovi líbí, že má hrdost. Dneska se každéj ohne, ale on si, pane, stojí jako skála! Klobouk dolů, když tohle někdo umí!

VĚRA: To se ty nemůžeš naučit!

SMRŤÁK: Kvůli holírně si ještě nikdo nelámal vaz, to není povinnost k půdě! Jo, mít kousek země, kousíček zeměkoule – tady mě chytanou hned, ale hoňte někoho po poli! Tam jsem jednou svůj pán a basta, žádný „mastičku, vazelínku, březovou vodičku!“ a ještě to po každým zamést a dělat oči pro pár mizernejch šestáků! Mařenko, teď jste na fotografii! Úplně dokonalá! – Ňák jste posmutněla. Co to?

VĚRA: Budeme zkoušet.

SMRŤÁK (*vypne vaříč*): Přijďte vedle, když se budete nudit, máte hned jinou společnost. (*Odejde.*)

VĚRA: Někdý mi nejde na rozum, že jsme bratr a sestra.

MARIE: Je s ním veselo.

VĚRA: No, já si teď k muzice zajdu – to vy jste mě vytáhla – a divadlo hraju –

MARIE: Ale pořád jen vážný role.

VĚRA: Já nemám hlas ani postavu. Já, když jsem hrála tu kněžnu v Lucerně, tak jsem si musela – vy se budete smát – musela jsem si dát na prsa vdolky, bratr mi to poručil, taková jsem – to vám žádná herečka neudělá! Vy byste si měla s námi zahrát.

MARIE: Na to já nejsem.

VĚRA: Já jsem taková, Mařenko, že kdyby na mě někdo ukázal: vy jste ukradla padesátikorunu, je po komedii, začnu se červenat

a budu tak popletená, že si každéj pomyslí, že jsem ji opravdu vzala –

MARIE: To je vám podobný.

VĚRA: Kolikrát něco vyvedu, myslím to dobře, a vyjde to třeba docela jinak. Ještě vám přinesu smůlu. Já už jsem taková. Nosím smůlu.

MARIE: Mně je u vás dobře.

VĚRA: Tak přijďte častěj, já stejně ponocuju, uvaříme si čaj, pustíme rádio –

MARIE: Tatínek hubuje, když se toulám. On je zvyklej, že nás má pořád okolo sebe. To i maminka, když byla naživu – jak se někde chvílnku zdržela, už se zlobil. On bez ní nedal ránu. Proto maminka pořád chodila rychle, pořád pospíchala.

VĚRA: Byla jsem prve u milostpaní, prej má u vás nějaký vajíčka.

MARIE: To já nevím. Když mi bylo devět, milostpaní mě vzala na dva dny do Prahy a na to nemůžu zapomenout. Pluli jsme lodí po Vltavě a Rafael mi chtěl chytit vlnu a skoro by přepad, kdybych u něho nestála!

VĚRA: Ten už se toho naprováděl! Chudák milostpaní aby měla nervy ze železa.

MARIE: On to s ní taky nemá lehký. Představte si, vloni v létě tady byl s kamarádem, koupali se u rybníka a celí se sešlehali

kopřivama – já bych umřela! Prej založili klub sadistů, není blázen?

VĚRA: Jeho matka byla taková výstřední, samý pohoršení dělala.

MARIE: On hezky tancuje. To může mít po ní, nemůže? O posvícení říkal, že nechá školy a že půjde někam dělat.

VĚRA: To by ho milostpaní hnala!

MARIE: Říkal, že nechce na ní bejt závislej. To já docela chápu. Já bych šla taky, hned.

VĚRA: Mařenko –

MARIE: Já vím. Vy ho nemáte ráda. (*Jde ke krejčovské panně.*)

VĚRA: Byla bych první, kdo vám to rozmlouval?

MARIE: Vždyť o nic nejde.

VĚRA: Člověk má hledat sobě rovnýho, aby to k něčemu bylo.

MARIE (*zády k ní*): Vy jste ho našla? – A měla jste v šestnácti chlapce.

VĚRA: To jsou takový povídačky.

MARIE: A sebrali ho kvůli vám Němci. (*Otočí se k Věře.*) Mladýho cihláře.

VĚRA: Kdo vám to řek?

MARIE: To se přece ví. A vždyť je to jedno. To je každého věc. (*Otočí se ke krejčovské panně, opře o ni hlavu.*) To vím taky, že se mu nemůžu rovnat. Nic nedovedu. Nic nejsem.

VĚRA (*přijde k ní, vezme ji kolem ramen*): Mařenko!

Marie se odtáhne.

VĚRA: To jsem dělala v hófu. Správcoval tam Němec, von Hartwich. V jedenačtyřicátým sem najednou přijel mladej, jeho syn, kurýroval se po nějakým zranění z fronty, žádnéj hrdlořez to nebyl, na to bych přísahala. Párkrát se se mnou zastavil, někdy mě svez kočárem do města – jezdila jsem pro nákupy – ale tady ho stejně nenáviděli, to víte. Jenže to už za mnou chodil ten cihlářů, a snad žárlil nebo co, sehnal partu a mladýho Hartwicha přepadli u Černýho lesa, kočí z hófu ho tam našel polomrtvýho, jenže starej to nenechal. On ten cihlářů něco řek v hospodě a do tejdenka ho sebrali, ani se neví, kde skončil. Mě nasadili do rajchu, ale to bylo skoro lepší, lidi by mě tu uštípali, dávali mi to za vinu. A pak, to zklamání, Mařenko, v pětačtyřicátým, vracela jsem se ošklivá, celá oteklá z hlady – a vlastní matka mě poslala pryč, čtyři roky jsem byla u Třeboně, až do její smrti –

MARIE: Proč?

VĚRA: Měla strach, že jí pokazím živnost.

MARIE: Ale jedno mi řekněte, líbil se vám ten Němec?

VĚRA (*snímá šaty z panny*): Cože? – Líbil. – To bych lhala, kdybych řekla, že ne.

MARIE: Vidíte, vidíte.

VĚRA (*zvedne šaty*): Můžem je zkusit, Mařenko.

Marie se začne svlékat.

Tma.

6

Na zadním prospektu je cihelna s vysokým komínem. Bubny duní. Král, s rukama za zády, obhlíží svoje pole. Z portálu vychází Maškary, v jejich čele Husar. Král stojí zády k nim. Husar dá ruce k ústům, napodobí amplion.

HUSAR (*nadneseně*): Rolník František Král! Necht' se dostaví! Ihned!

Král zvedne pátravě hlavu. Maškary vypísknou smíchy.

KRÁL (*se otočí*): Co tu děláte?

MAŠKARY: Chceme si nadejít.

KRÁL: Přes moje pole?

MAŠKARY: Přes vaše pole.

KRÁL: Kam jdete?

MAŠKARY: Do Černýho lesa. Neseme tam zlý děti.

KRÁL: Zlý děti?

MAŠKARY: Jo, hodíme je vlkům!

KRÁL: Nejsou tam žádný, mám louku u Černýho lesa.

HUSAR: Jak tam můžou nebejt, když vyjou?

KRÁL (*se zaposlouchá*): Na mou duši. Ale to jsou cihlářovi psi, jeho dva vlčáci. Dostali z něčeho strach.

MAŠKARY: Z nás, pane Král.

KRÁL: Tak je neplašte, vy dobytku.

MAŠKARY: Proto si chceme nadejít.

KRÁL: Přes moje pole?

HUSAR: Nám se líbí to vaše. Kamení máte vybraný, pejř na něm neroste. Po takovým by se šlo jedna radost?

KRÁL: To se samo neudělá.

HUSAR: To vy a vaše děti, my víme! Sem by mohly jít jiřiny nebo konvalinky.

KRÁL: Sem pudou brambory.

MAŠKARY: Tak si můžeme nadejít?

KRÁL: Ani šlápnout! Všude jinde si můžete nadejít, patří vám všechno.

HUSAR: Nám patří jenom bubínek a trubka. To je náš majetek, naše pejcha!

Ozvou se bubny a trubka, velmi honosně.

HUSAR: Jenže to je všeho všudy jen půlka. Někdo to musí slyšet. My si jdem pro vaše uši.

KRÁL: Pro moje uši?

HUSAR: A pro vaše oči.

KRÁL: Pro moje oči?

HUSAR: A pro vaši duši.

KRÁL: Co máte na můj duši?

MAŠKARY: Chceme z ní něco mít!

KRÁL: To věřím! Ale já se budu dělit jen se svými dětma: těma slyším, těma se koukám, ty leží na mém srdci, do nich si ustelu, do nich se obrátím, ony budou živý z můj duše –

Zprava přichází Cihlář.

CIHLÁŘ (*volá*): Františku, Františku Králů!

Trubka se pokusí o fanfáru, Husar se klaní.

HUSAR: Cihláři, cihláři, máš něco na tváři.

CIHLÁŘ (*se zastaví, sáhne si na tvář, rozesměje se*): A můj děti zlatý, kdo vás tak zřídil? Ty nosy šejdrem, ty huby nakřivo!

HUSAR: Vypadli jsme ti z oka.

CIHLÁŘ: To vás lituju! Františku, snad ty nechodíš s nima?

KRÁL: A to ani ne.

CIHLÁŘ (*k Maškarám*): Měly byste ho povyrazit.

HUSAR: Ten by nepustil ke slovu ani skřivánka.

KRÁL: Jakýho skřivánka? Je zima na skřivánka.

HUSAR: Tak jen zatajte dech!

Všichni se zaposlouchají.

HUSAR: To je ten, co se nebojí zmrznout.

CIHLÁŘ (*dívá se k nebi*): A chudina! Něakej mrňavej, není?

HUSAR: To dělá dálka, ta nás každýho schlamstne.

KRÁL: Já nejsem prorok, ale tohle mu přijde draho.

CIHLÁŘ (*volá*): Jdi dolů, hloupej, tam zmrzneš!

HUSAR: Spadnul na vaše pole. Můžeme si ho zvednout? Třeba bysme ho zdejchali?

KRÁL (*vyjede*): Mně nepověsíte bulíky na nos. Žádnej skřivánek nezpíval, žádný vlci tu nejsou, někdo vás, holoto, naved.

HUSAR: Vy máte pole a my máme roupy. S vámi to pole vorá a s námi ty roupy šijou. Tak se, jasnosti, nemračte. Máme hubu od ucha k uchu. To je náš chlebíček.

CIHLÁŘ (*dívá se po Maškarách*): Která z vás je má Anička?

Všechny na sebe upozorňují, Cihlář rozhodí bezradně rukama.

CIHLÁŘ: Ať vám dá koblížky!

Maškary radostně zahlaholí a hrnou se do pozadí.

CIHLÁŘ: Františku, snad nejdeš za mnou?

KRÁL: Už jo.

CIHLÁŘ: Čekali jsme tě na schůzi –

KRÁL: Nemohl jsem.

CIHLÁŘ: My bysme ti hlavu neutrhli –

KRÁL: To vím.

CIHLÁŘ (*si sáhne na bradu*): Ne a ne se vypravit k holičovi, už je to se mnou hrozný!

KRÁL (*sáhne pro náprsní tašku a podává Cihlářovi peníze*): Tady jsou.

CIHLÁŘ: Nepotřebuju. (*Ťukne si na kapsu.*) Dneska jsem vyfasoval, za blbý cihly. Mám dost.

KRÁL: Nejsem na tom tak zle, abych neoblíknul svý děti!

CIHLÁŘ: Proto můžou mít něco ode mne, nemůžou? A jsem Mařenčin kmotr.

Král mu vnutí peníze.

CIHLÁŘ: Co je s tebou?

KRÁL (*narovná se*): Jsme vyrovnaný. (*Odchází.*)

CIHLÁŘ (*drží peníze v rukou a dívá se za ním*): Aby tě hrom!

V pozadí se znovu objeví Maškary, jedí koblížky, jedna z nich dojde k Cihlářovi a sejme masku.

CIHLÁŘ (*se na ni podívá*): Tak ty jsi Anežka.

Z dálky je slyšet vytí psů a smích Maškar.

ANEŽKA: Pročs to od něho bral?

CIHLÁŘ: Vnutil mi je –

ANEŽKA: Když něco dám, tak to neberu zpátky!

CIHLÁŘ: Nech si takové řeči!

ANEŽKA: Hanba by mě třískala.

CIHLÁŘ: Tak s ním mluv, mluv s ním! Běž za ním, na!

ANEŽKA: Nestydo!

CIHLÁŘ: Kdo mě naved, abych jí dal ty šaty?

ANEŽKA: Tebe nic takového nenapadne, to se ví!

CIHLÁŘ: Hergot –!

ANEŽKA: Neklej! Radši se postarej o ty svý psy, vyjou jak zjednaný.

CIHLÁŘ: Od toho jsou psi, aby vyli!

ANEŽKA: Přivede do baráku takový nestvůry, stačil by jeden.

CIHLÁŘ: Snad je nebudu trhat, když jsou na sebe zvyklí!

ANEŽKA: Každěj se diví, že ti to trpím. Vyber si: buď já, nebo ty psi!
(*Nasazuje si masku.*)

CIHLÁŘ: Jak to můžeš tak říct? Ženská, no! To je zvláštní, jak jste na tohle tvrdý! (*Jde do pozadí.*)

HUSAR (*volá za Cihlářem*): Přilož do pece, ať jsou nějaký mraky!

Maškary se smějí, bubny duní.

Tma.

7

Obecní holírna. V místnosti je jedno holičské křeslo a otáčivá židlička. Vlevo pohovka přehozená igelitem (místnost slouží také jako provizorní stanice první pomoci), za lůžkem je plenta, proti křeslu zrcadlo, které křiví obličej, a stolek s holičskými potřebami. Petr se utírá do ručníku, stranou stojí Smrťák a pozoruje ho. Jindřich je u dveří, v rukou má lepenkovou krabici a pytlík mouky.

SMRŤÁK (*Petrovi*): Hele, mám ideu: když montuješ rozhlas, to by ses mi moh podívat na rádio, ňák to blbne.

PETR: To můžu. (*Ručník si dá přes rameno, zapálí si cigaretu.*)

SMRŤÁK (*zajde za plentu a přinese rádio. Když jde kolem Petra, ukáže na Jindřicha*): Její brácha, kdyby tě zajímalo.

PETR: Fakt? (*Všimne si víc Jindřicha.*)

SMRŤÁK (*staví rádio na židličku, ztiší hlas*): Cvok, ale dobrej. (*Podá Petrovi popelník, jde k Jindřichovi.*) Už byla po tobě sháška.

JINDŘICH: Já jsem byl na jatkách s kobyloou.

SMRŤÁK: S tou podsední? Má to za sebou, chudák. A cejtila to, ty jatka?

JINDŘICH: Do města nechtěla, to jsem ji musel strkat.

SMRŤÁK: No, a to je ono, cejtila jatka!

Petr si bere z brašny nářadí a klekne si k rádiu.

SMRŤÁK: Tak tebe posílá Husar. (*Mrkne na Petra.*) Dal ti nějaký instrukce?

JINDŘICH: Dal mi tuhle tu škatuli.

SMRŤÁK (*otevře krabici, najde v ní lístek, čte*): „Udělej nám z něj mrtvýho.“ – To tě mám zabít, či co? (*Směje se, zaloví v krabici, vytáhne rezatou paruku, noční košili na způsob rubáše.*) To je všecho? Mrtvej moc nepotřebuje. Dva kousky.

Navléká Jindřichovi rubáš přes hlavu.

SMRŤÁK: Co to máš v ruce?

JINDŘICH: Mouku.

SMRŤÁK: Dej to pryč. – Ukaž! To je mouka? Aha. Ty máš bejt smrtelně bledej. Tak si sedni. Mouky je škoda. (*Schová mouku do stolku.*) Pudr je lepší, originálnější. (*Začne Jindřicha líčit.*)

Petr zkouší rádio. V rádiu to skučí a hvízdá.

JINDŘICH: Někdo hvízdá na prsty.

SMRŤÁK: Houby! Povětrí! Pánové, táhne jaro. To jsou ty divoký větry, co žerou trávu. A my jsme tu pořád. Dneska měsíc měl bejt konec světa.

JINDŘICH: To někdo hvízdá.

SMRŤÁK (*mrkne na Petra*): Nemůžou se tě dočkat. (*Petrovi.*) To tady seděl zrovna cihlář, mizera, a povídá: Ohol mě a ostříhej, ať vypadám k světu, až to začne. Pánové – a sedí tadyhle na židliče, a já mu povídám: A jak to vlastně bude vypadat? A on říká: To se najednou setmí – a ono se opravdu setmělo – bylo kolem čtvrtý hodiny – a pak, povídá, se začne blejskat a do všeho uhodí hrom – pánové! – ten hrom opravdu uhodil – začátek února! Bylo to šeredný.

PETR (*u rádia*): Jo?

SMRŤÁK: Ale tím to zhaslo. A co to mohlo bejt! To prej potká svět, když je falešnej. To by to s námi zatočilo, pánové. To by jeden nevěděl, kam dřív skočit!

PETR: Pohádky.

SMRŤÁK (*vzdychne*): Tadyhle Jindřich by možná obstál, jedinej spravedlivej: nepije, nekouří, s ženskejma se netahá, na toho by se nebe usmálo.

Dokončí líčení, natočí Jindřicha k zrcadlu.

SMRŤÁK: Chvilí počkej, než to na tobě zaschne. (*Zapálí si.*) Oddech, hoši, už jsem dost pracoval.

JINDŘICH: A že jsem tak bledej?

SMRŤÁK: Protože jsi mrtvej. (*Jde ke dveřím do sousední místnosti, skloní se a dívá klíčovou dírkou.*) A jejej! (*Vzpřímí se, k Petrovi.*) Ukaž, pocem, máš mladší oči.

PETR (*jde ke dveřím, skloní se*): No –

SMRŤÁK: Někdy stačí jednomu málo.

PETR (*skoro vykřikne*): Člověče!

SMRŤÁK: Tak dost, nejsme v biografu.

PETR (*opře se zády o dveře*): Že nic neřekneš?

SMRŤÁK (*ztiší hlas*): Bacha na bráchu.

JINDŘICH: Ale já nemám obočí.

SMRŤÁK: Cože?

JINDŘICH: Obočí nemám.

SMRŤÁK: Trochu jsme ti ho zabílili. Neboj, máš ho tam schovaný.

JINDŘICH: Když já –

PETR (*Smrťákovi*): Poslechni, jak je to s ní? Chodí s někým?

SMRŤÁK: Za tou by jich šlo procesí. Tu uvidět cestář, uhne kvůli ní silnici.

JINDŘICH: Když já nechci bejt mrtvej.

SMRŤÁK: Řízni se do palce, uvidíš to, jak zařveš.

PETR: Koukám po ní od pondělka. Ale s ní je těžko navázat řeč. Co kdybych zaklepal a jako tam pro něco šel?

SMRŤÁK: Ty seš mi případ! Taky uvažuj, ne? – Copak tam u vás –

PETR: Ale jsou, že jo, ale to máš – osud! No. Já jsem byl nedávno s jednou, tancovali jsme pár kousků v Rotundě – řeknu ti, já se musel schovat, co ta holka znala, ty finesy! Tahle je docela jiná, to se stačí podívat, jemná a stydí se, to je ohromný, když se ti taková žába stydí!

SMRŤÁK (*zastavil se u rádia*): Co tomu je?

PETR: Lampa. Lampa je v hajzlu.

SMRŤÁK: A jejej.

Vejdou dvě Maškary.

PRVNÍ: Je hotovej, šéfe?

SMRŤÁK (*Jindřichovi*): Ukaž se! Není pěkněj?

DRUHÁ: Nám se líbí.

SMRŤÁK: To bych prosil.

PRVNÍ (*přitočí se k Smrťákovi*): To tě bude zajímat, Králova holka se sešla s tím klukem z Prahy –

SMRŤÁK: Mařenka?

PRVNÍ: Kápli jsme na ně, šel od autobusu –

SMRŤÁK: A sakra.

JINDŘICH (*k druhé Maškaře*): Vy jste prve hvízdali.

DRUHÁ: To my dovedem hvízdát! (*Hvízdne na prsty.*)

SMRŤÁK (*lekne se, rozčileně*): Troubo! Nejsi na návsi!

Vejdou Předseda a Tajemník.

SMRŤÁK: Pěkně vítám! Už se čeká jen na vás.

PŘESEDÁ (*dívá se na Maškary a Jindřicha*): Co to bude?

SMRŤÁK: Živej obraz, poneso mrtvého!

PŘESEDÁ (*zavrtí hlavou nad Jindřichem, kterého Maškary odvedou*): To je úplná zrůda.

Smrták nabídne Tajemníkovi křeslo. Předseda se usadí na pohovce.

PŘESEDÁ: Taky holí nebožtíky, vid', Vojtěchu?

SMRŤÁK: Fous jako fous.

PŘESEDÁ: Jeho matka bejvala funebračka. Tady mu říkají Smrták.
Ani nevím, kdo ti to přišil.

SMRŤÁK: Cihlář, kdo jinej.

TAJEMNÍK: Máte šikovné ruce.

SMRŤÁK: To je cvik, to je cvik.

TAJEMNÍK: A že vy se, soudruhu, nezúčastníte?

SMRŤÁK: Já? Jako čeho?

TAJEMNÍK: Maškarního veselí.

SMRŤÁK: Já s nima nechodím. Já jsem chabrus, ale mám tu nějaký paruky a šminky –

TAJEMNÍK: A kdo to vlastně pořádá?

SMRŤÁK: No –

PŘESEDÁ: To se jen tak pořádá –

SMRŤÁK: To my –

PŘESEDÁ: To nemá hlavičku.

SMRŤÁK: To je – osvětová beseda.

PŘESEDÁ: Nojo, vlastně.

TAJEMNÍK: Ona i taková věc, jako je loučení s masopustem, by se dala nějak využít.

PŘESEDÁ: A maškara bude pořád jen maškara, na tom se nedá nic měnit.

TAJEMNÍK: Já bych neřek. Například – proč má dneska chodit v průvodu žid s nůší? To by se mělo něčím nahradit.

PŘEDESDA (*Smrtákovi*): Vy tam máte nějakýho žida?

SMRŤÁK: Ale – hrobař, ten chodil za žida, to už měl tak zavedený, sedělo mu to, ale ten letos nechodí, chytil o Vánocích housera –

TAJEMNÍK: Nebo ten husar, to už dnešku taky nic neříká, kde jsou husaři!

SMRŤÁK: A kde vezmu typy? Typů je pořád málo.

TAJEMNÍK: Snad by se dalo něco –

SMRŤÁK: Aha, myslíte náplň. Na to jsme taky mysleli. Chceme to zkusit.

PŘEDESDA: Ňákou vylomeninu, že jo?

SMRŤÁK: Něco novýho! Kolem šestý hodiny to vybuchne, budem pohřbívát soukromej sektor, jestli chcete –

Vyjde Petr, převlečený do tmavomodrých šatů.

PETR: Dobrý den.

PŘEDESDA: Á –

SMRŤÁK (*Tajemníkovi*): Zapudrujem to. Tadyhle, drobíněk jsme řízli. Prej kupujete barák?

TAJEMNÍK (*podívá se na Předsedu*): Nějak se mi to nezdá.

PŘEDESDA: No, milostpaní. Neví, co za to chtít.

SMRŤÁK: Bud'te opatrněj, baba je mazaná!

TAJEMNÍK: Všecko je tam divné. Ta paní, ten její vnuk – to je taky jméno, Rafael!

SMRŤÁK: Voňavku, vazelínku? (*Odmítá peníze.*) Vypijem spolu večír pivo, no!

Předseda s Tajemníkem odcházejí. Smrťák se dívá za nimi.

SMRŤÁK: To bude boj.

PETR (*s pohledem na dveře do sousední místnosti*): Smůla je, že mám než tenhle večír. Zejtra odjedu –

SMRŤÁK: Ono se to brzy rozbije, budeš to jezdit spravovat –

PETR: Já se nedovedu prodat.

SMRŤÁK: Abys věděl, už jsem ji oťuk.

PETR (*dychtivě*): No a?

SMRŤÁK (*krčí rameny*): Já nevím.

PETR: To je hezký.

SMRŤÁK: Máš takový, že se jen podíváš, a víš, kolik tluče.

PETR (*v zamyšlení*): Cože?

SMRŤÁK: Já do ní nevidím.

Vejde Rafael. Petr odchází.

RAFAEL: Kde je pucifous?

Petr se otočí.

SMRŤÁK (*za plentou*): Kdo je?

RAFAEL: Já, osobně.

SMRŤÁK: Hochu, hochu – (*Vyjde.*) že se necháš vidět!

RAFAEL: Měl bys pro mě pár minut?

SMRŤÁK: Už to zavírám.

RAFAEL: Nechci stříhat!

SMRŤÁK: Já vím, pro tebe vždycky –

Vejdou dvě Maškary.

MAŠKARA: Pocem, šéfe!

SMRŤÁK (*jde k nim*): Co máte?

MAŠKARA: Bude půl pátý!

SMRŤÁK: Noa?

MAŠKARA: Tak nám vydej tu kolíbkku.

SMRŤÁK: Vidiš, sakra! (*Bere ze stolku klíče.*)

RAFAEL (*Smrťákovi*): Jakou kolíbkku?

SMRŤÁK (*se zastaví*): „Kolíbkku mou a hrob můj“ – znáš to? (*Směje se.*) Krásná, smrková, to je radost si lehnout! (*Odejde s Maškarami.*)

Petr se dívá na Rafaela.

RAFAEL (*si sedne na židličku, sáhne po lahvi s kolínskou vodou a naleje si trochu na ruku, čichne si, podívá se po Petrovi*): Tohle je holírna, ve který se všechno smí, jediná na světě.

PETR: Chci se tady kouknout k muzice. Jak to tu vypadá?

RAFAEL: Bída.

PETR: Fakt?

RAFAEL: Nezatancuješ si, když nemáš holku. Lezou sem vojáci. Mají tamhle za lesem baráky.

Dveře do sousední místnosti se otevřou.

MARIE (*ze sousední místnosti*): Za hodinu si přijdu.

VĚRA (*volá ze sousední místnosti*): Můžete i dřív, Mařenko.

MARIE: Dřív to nestihnu! (*Vejde do dveří, uvidí Petra a Rafaela, na okamžik se zastaví, jde kolem Rafaela.*)

RAFAEL: Těbuch!

MARIE: Ahoj! – (*Zastaví se.*)

Petr má v ruce stoupačky, které vytáhl z brašny. Marie stojí zády k Rafaelovi.

MARIE: To jsou ty klepeta, co máte na nohou, když lezete po sloupech?

PETR: Ty samý. (*Přejede palcem po ozubení.*) To jsou zuby, že jo? Ale vy máte hezčí. (*Uklízí stoupačky.*) Včera jsem dělal u vaší chalupy.

MARIE: Kdoví čím byla!

PETR: Vaše. Nosila jste vodu od potoka. To bylo nějaký vody!

MARIE: Jak to víte?

PETR: Já si všimnu, když lezu po vejškách. Někdo vás volal Marie.

MARIE: Tady je Marií spousta.

PETR: Chtěl bych je vidět, ty druhý! Půjдете k muzice? Stál bych u kamen.

MARIE: To já nevím.

PETR: Zamluvil bych si první písničku.

MARIE: Co když přijde někdo hned u dveří? To se nedá odříct.

PETR: Tak si stoupnu u dveří já.

MARIE (*se otočí k Rafaelovi*): Je babička doma?

RAFAEL: Samo.

MARIE: Mám jí něco donést.

RAFAEL: Aha. Říkala –

MARIE: Asi za dvacet minut –

RAFAEL: Tak jo. (*Zvedne se.*) Budu tě čekat.

MARIE (*Petrovi*): Na shledanou. (*Rychle odejde.*)

Rafael stane blízko Petra.

PETR: To je žába!

RAFAEL: Žába, jo?

PETR: Vy se dost znáte, ne?

RAFAEL: No – (*Vypálí nazdařbůh.*) Jsme příbuzný –

PETR: Nádherná žába.

RAFAEL: Ale písničku neslábila.

PETR: Ona je vůbec samý jo a ne, jak se mi zdá.

RAFAEL: Jako všecky mazaný ženský.

PETR: A to není z mazanosti. To bych neřek. Sestřenice?

RAFAEL: Něco takovýho.

PETR: To bys moh za mě ztratit slovo.

RAFAEL: To můžu.

PETR: No vidíš, nějak mě doporuč. Kamaráde, to není sranda, najít někoho, aby to klapalo. Koukni se, kde to klape? A zase si říkám, když už, tak hezkou ženskou, to je normální, ne? Aby se každému líbila.

RAFAEL: A byla přitom jen pro tebe –

PETR (*se směje*): A proč nemít pěknou ženskou, když je to na celej život?

RAFAEL: To je pěkně dlouho, na celej život!

PETR: Tobě to nepřijde. Do dvacíti je to jen legrace.

RAFAEL: To bych řek, teď je to jen samá sranda.

PETR: Byla to sranda, ale jednoho krásnýho dne se ti vydělá na bednu krahujec, utřeš to dlaní a koukáš – vlasy jsou pryč. Tak

mi to líčil jeden kluk na vojně. A je to fakt. Najednou je to jiný, je to fakt.

Do jeho posledních slov se vrací Smrták.

SMRŤÁK: O čem je řeč?

RAFAEL: Jak jeden stárne.

SMRŤÁK: Stárnem a blbnem, to jo.

Zvenku sem dolehne dunění bubnů a zvuk trubky.

PETR (Rafaelovi): Jdeš k muzice? Přijď, musíš sebou hodit, dokud jsi mladej! (*Odchází.*)

RAFAEL: To se ví, že sebou hodím!

Petr odejde.

RAFAEL: Ty chytřej. (*Smrtákovi.*) Co je to zač?

SMRŤÁK: Prima kluk –

RAFAEL: Koukal jsem –

SMRŤÁK: No tak, co bych ti vykládal!

Rafael položí před Smrtáka dvě krabičky cigaret. Smrták se podívá.

SMRŤÁK: Moje? – Pall Mall – hergot! Kam na to, člověče, chodíš?

RAFAEL: Za bony od matinky.

SMRŤÁK: Ty schovám, aby mi je někdo nevyžral. Vypadáš bledě.
Cos dělal v noci?

RAFAEL: Nespal.

SMRŤÁK (*vyndá ze stolku láhev a skleničky*): Cvaknem si spolu.
Teda, já moc ne, já mám žlučník – (*Odžátkuje láhev, čichá k ní.*)

RAFAEL: Jen mi nenalej kolínskou vodičku...

SMRŤÁK: Jednou jsem vypil tetrachlór. Tedy jen lok, splet jsem si
flašku, ale to bylo zlé! Už jsem myslel, že nebudu. (*Naleje do
skleniček, podívá se na hodiny.*) Pij. Moc času nemám, měls
přijít dřív –

RAFAEL: Já hned vymáznu.

SMRŤÁK: Rád tě vidím, to jo! A proč jsi nespal?

RAFAEL: Nervy.

SMRŤÁK: Prosím tě! Mladej kluk, a už máš nervy.

RAFAEL: Je to vážný. Smrt'ane, na odstřel!

SMRŤÁK: Nepovídej! – No, a jak, v jakým smyslu?

RAFAEL: Po všech stránkách.

SMRŤÁK: Hochu, hochu, to říkáš pořád, co tě znám.

Z vedlejší místnosti je slyšet šicí stroj.

RAFAEL: Sestra je tady?

SMRŤÁK: Jo. Chceš jí něco?

RAFAEL (*zavrtí hlavou*): Já vylít ze školy.

SMRŤÁK: Ted', člověče? Na jaře budeš hotovej!

RAFAEL: Už nebudu. A je to fuk. Stejně bych shořel.

SMRŤÁK: A – tos něco proved?

RAFAEL: Jestli! Takovej malér. (*Dívá se jinam.*) Ty bys mi nepůjčil na večír klíče tady od toho?

SMRŤÁK: Tady od toho?

RAFAEL: Potřeboval bych. Aspoň na hodinku nebo na dvě.

SMRŤÁK (*přemýšlí*): To nemůžu. – Fakticky nemůžu.

RAFAEL: No jo.

SMRŤÁK: Kdyby mi na to přišli –

RAFAEL: Já vím. (*Napije se.*)

SMRŤÁK: Člověče, tak mě nenapínej –

RAFAEL: Byli jsme na vejletě. Dvě třídy. Cestou se na mě přilepila holčička z druhýho járu, podal bys jí vodu, když se na tebe podívá – takový telátkový oči. Přenocovali jsme v Krumlově, tancovalo se, pak jsme chodili kolem smradlavý říčky – asi to byla Vltava, mají tam papírnu nebo co. Holka mě vytáhla někam na skálu, byla zima, celá se třásla, dali jsme si pusy – přišlo mi líto, že lezla až na tu skálu, odřela si koleno. Vzala mě k sobě, měla to sjednaný s kamarádkou, jenže to prasklo, ta káča nedržela hubu – a doneslo se to kantorovi. Smrtáne, to byl cirkus! Ráno se jelo do Prahy a druhej den přijde třídní, takovej ledovej, a povídá přede všema: opustte třídu, přestáváte být posluchačem školy. – A nos u ředitele.

SMRŤÁK: A co jim na tom tak vadilo?

RAFAEL: Školní vejlet, Smrtáne! Svedená dívka. – Co jim budu vykládat. Taková běhnička v rozpuku.

SMRŤÁK: A kdy –

RAFAEL: V pondělí. Krušnej tejden. Ráno dělám, že jdu do školy, v tašce mám brusle a honím se po Štvanici, kluci mi nosejí zprávy.

SMRŤÁK: To byl drahej špás, to ti řeknu!

RAFAEL: Člověk nemá nasazovat kůži, když jde o kejhák, v tom mají mastňáci pravdu.

SMRŤÁK: Cože? – Aha.

RAFAEL: Horší to bude s bábinou. Psali jí, ale to jsem okamžitě ztopil. Já bych se nedivil, kdyby to s ní náhodou seklo. To

jsem jim taky říkal, jenže – oni nemají pochopení. Kdybys měl andělský křídla a rozdával vlastní svačinu, snad by neměli takovou radost, jako když tě můžou při něčem přistihnout. Docela se na tom vyžívaj. A bábina, mně se zdá, už něco cejtí.

SMRŤÁK: Až se to provalí!

RAFAEL: Já se měl narodit někde v Hamburku nebo na Kamčatce, tam jsou jiný nároky na lidi, aspoň si myslím. Když se udělá bota, není to taková průtrž.

SMRŤÁK: Pořádek musí bejt.

RAFAEL: Já že ty ho tak ctíš! Nemůžu si pomoct. Ve mně je nadvýroba! Pořád mám všeho víc, než spotřebuju. A to se nedá hodit do moře jako kafe nebo banány. – Taky tu není moře.

SMRŤÁK: Koukám, z tebe může bejt pěknej lump.

RAFAEL: Říkáš, jo? – Tys měl někdy z něčeho svědomí?

SMRŤÁK: Jednou. Ale já nejsem na vážný věci. To jsme za války měli v rukou Němce, mladýho kluka, mohlo to dopadnout šeredně, protože při tom člověk úplně zblbne a je všeho schopnej – ale já jsem najednou nemoh, jak to přestala bejt sranda, tak jsem najednou nemoh.

RAFAEL: Na to jsme asi moc střízliví. Moc myslíme.

SMRŤÁK: Kam bysme taky přišli? Jeden musí bejt suchej, když chce druhýho –

RAFAEL: Pak už tě ani holka nedoveđe pořádně zblbnout, je to všecko hnusně na puntík vypočítaný, víš předem, kam šáh-nout, a víš předem, co se ti ozve. Jako hra na piáno.

SMRŤÁK: Když není zrovna rozladěný –

RAFAEL (*zvedne se, chodí po místnosti*): A je to možná šílená škoda! Protože ono by, Smrťane, mělo existovat něco, při čem jsi úplně, ale úplně vedle, co tě celýho sežere, že ani nemůžeš polknout vlastní slinu! – Smůla je, že tě tohle nepotká často. Víš třeba o jedný jediný ženský, a ta je pro tebe tabu.

SMRŤÁK (*sleduje ho z křesla*): Hochu, hochu, ty z toho zblbneš, jestli se neumoudříš. (*Zívne, podívá se na hodinky.*) Půl pátý! (*Sklízí ze stolku.*)

RAFAEL: Pro mě je to nakonec jediná možnost: ňák to rozšlápnout.

SMRŤÁK (*nakloní se k zrcadlu*): Teda, já mám ksicht! To je obličej! Jako pomačkaná aktovka, co v ní zedníci nosejí svačinu.

RAFAEL (*jde ke dveřím*): Těbuch.

SMRŤÁK: Mohs to dopít. Kam chvátáš?

RAFAEL: Mám něco doma. (*Zastaví se u dveří.*) Nevíš o někom, kdo by půjčil motorku?

SMRŤÁK: Motorku?

RAFAEL: No – na večír.

SMRŤÁK: To nevím. Na co ji chceš?

RAFAEL: Myslel jsem, jestli o někom nevíš.

SMRŤÁK: Ten kluk, ten montér – má s sebou skútra –

RAFAEL: Ten frajer?

SMRŤÁK: Ale to víš, to každej nepůjčí, takovou věc!

RAFAEL (*dívá se na hodinky*): To je jasný. Těbuch.

SMRŤÁK (*provází ho ke dveřím*): Hele, ale proto se na mě nezlob.
Nemůžu, fakticky nemůžu.

RAFAEL: Já vím, Smrtáne, já vím. (*Odejde.*)

SMRŤÁK (*dívá se zamýšleně za ním*): Ty smrade.

Tma.

8

Bubny duní, v popředí stojí Jindřich obklopený Maškarami a kreslí hrotem šavle po zemi. Husar stojí u Jindřicha a dívá se mu přes rameno. Jindřich se po něm ohlédne.

HUSAR: Děláš nějakýho pána.

JINDŘICH: Děním panáka.

HUSAR: Kdo tě to naučil?

JINDŘICH: Nikdo.

HUSAR: To máš sám od sebe?

JINDŘICH: Mám.

HUSAR (*k Maškarám*): Jak vidět, není to řemeslo, je to um!

MAŠKARA (*s bubnem*): Ale každej to neumí!

JINDŘICH (*odstrčí Maškaru*): To jsem já. Nešlapej po mně.

HUSAR: Namouduši, tvůj rubáš, tvý dlouhý ruce, tvoje střapatá hlava – a že ležíš bradou vzhůru?

JINDŘICH: Tak jsem se viděl.

HUSAR: A kde?

JINDŘICH: V holičovým zrcadle. Proto jsem křivej. (*Odloží šavli, dívá se na kresbu.*) Jsem jako živej, ale něco mi schází.

HUSAR (*zabodne šavli do kresby*): Tohle!

JINDŘICH (*chytí ho za ruku*): Co děláš?

HUSAR: Jsi mrtvej.

JINDŘICH: Ba ne, mám na čele vrásku. (*Poopravuje kresbu.*)

HUSAR: Už je čas, králi náš. Jdi k holičovi na dvorek.

JINDŘICH: Ach jo. (*Jde do pozadí, dvě Maškary ho provázejí.*)

HUSAR: Buď klidnej, vzdychat budeme my.

MAŠKARY: Až ho ponese!

HUSAR (*zvedne šavli*): Pozdravte mrtvýho!

MAŠKARY (*křiknou*): Živijo!

MAŠKARA (*s trubkou*): To bysme měli.

HUSAR (*ostře*): Co bysme měli?

MAŠKARA: Co jsme potřebovali.

HUSAR: A co mrtvej? Nepotřebuje nic?

MAŠKARA: Co by potřeboval? On si stačí!

HUSAR: Co tě nemá! Mrtvej nedělá pohřeb.

MAŠKARA: A co dělá pohřeb?

HUSAR: Mrtvej má vejbavu, mrtvej potřebuje svíčky.

MAŠKARA: To je pravda. Potřeboval by svíčky.

HUSAR: Kde jsou?

MAŠKARA: V kostele.

HUSAR: Alou pro ně! A kadidlo – a kropítko – a zpěváky –

MAŠKARA: To bude, husare, horší.

HUSAR: Ty se vyberou.

MAŠKARY (*couvají*):

Na to já chraptím.

Na to já kašlu!

Já nemám hlas.

Já měním hlas.

Já jsem na písni levej!

Já taky nejsem ten pravej!

HUSAR (*pokrčí rameny*): Není na vybranou, zpívat budete každě!

Trubka zavřískne, Maškary se rozutečou.

Tma.

9

U Paní Pražky. Pokoj se stále víc proměňuje v neuspořádané skladiště. Všude stojí v cestě bedny a kusy nábytku, hromádky knih a obrazy. Stranou na zemi leží křišťálový lustr. Vítr někde cloumá uvolněnou okenicí. Uprostřed stojí Rafael, proti němu Marie s proutěným košíkem v ruce.

MARIE: Nesu milostpaní vajíčka. Psala si o ně. Kam si je dáte?

Rafael se rozhlédne, vezme bílou kameninovou mísu.

MARIE: Musím hned jít. *(Klekne na zem a přerovnává vajíčka z košíku do mísy.)*

Rafael si klekne proti ní, bodá kudlou do podlahy.

MARIE: Nedělej to.

RAFAEL: A proč?

MARIE: Já se na to nerada dívám.

RAFAEL *(má nůž v dlani):* Chceš ho?

MARIE: Náš Jindřich má takovej. Tuhle udělal celýho koně ze špalku dřeva. To bys koukal!

RAFAEL *(zabodne nůž do podlahy):* A stejně mám štěstí.

Marie se na něho podívá.

RAFAEL: Můžu se na tebe koukat.

MARIE: Já jsem nepřišla za tebou.

RAFAEL: Proto říkám, že mám štěstí.

MARIE (*skončila práci*): Zabalte každý zvlášť, aby se nenatloukly.

RAFAEL: Zavolám bábinu. Šla se natáhnout.

MARIE: Tak ji nebuď, když spí.

RAFAEL: Akorát nad mou hlavou. Pár metrů nad svým hrobem.

Marie se na něho podívá.

RAFAEL: Řekla, že ji přivedu do hrobu, a spolkla meprobamát.

MARIE: Musím jít.

RAFAEL: Stejně k tý muzice přijdu a zatancuju si s tebou.

MARIE: Tam jsou maškary a ty mě vezmou každému z kola.

RAFAEL: Jak to?

MARIE: To můžou, na to mají právo.

RAFAEL: To se jim nebude trpět, ať jdou do fronty! (*Dotkne se její ruky, lehce ji políbí.*)

MARIE: Proč to děláš?

RAFAEL: Protože mě to nemrzí. Tebe jo?

MARIE: Nemá to cenu.

RAFAEL: Pro mě má. Já tě miluju.

MARIE: Jak to tak můžeš říct?

RAFAEL: Každý jiný můžu říkat: nemám tě rád, a nevěří mi to. A tobě říkám, že mám, a taky mi nevěříš. To je svět! Každý si věří, co chce. – Pojed' se mnou do Prahy.

MARIE: Copak to jde?

RAFAEL: Proč ne?

MARIE: Ty jsi spad z višně, vid'?

RAFAEL: Za hodinu jsme tam, do rána zpátky. – Já vím, to nejde.

MARIE: Já v Praze skoro nic neznám.

RAFAEL: Vzal bych tě někam, tam bysme tancovali, co bysme chtěli, a nikdo by nás nevyved. Samý charlestony a twist a ňáký to blues na uklidněnou, dali jsme se dohromady, kluci z mý třídy, válej to dobře!

MARIE: Já jsem tu jako svázaná.

RAFAEL: Tak nebud'. (*Vezme ji za ruku.*)

MARIE: Co ty, prosím tě, víš!

RAFAEL: Máš tvrdý ruce.

MARIE: Dneska jsem vstávala v pět, abych měla volnější odpoledne.

RAFAEL: Tak jsi věděla, že přijedu.

MARIE (*zavrtí hlavou*): Kvůli tobě bych nevstávala.

RAFAEL: Já kvůli tobě nespál celou noc.

MARIE (*vstane*): Ty jsi známej lhář a podvodník.

RAFAEL: To ti řek ňákej podvodník. (*Vstane, podá jí hřebínek.*) Na, učesej se.

MARIE (*dívá se do zrcadla u „šézlonku“*): Já vypadám.

RAFAEL (*stoupne si za ní*): Marie.

MARIE: Tak se na mě nedívej.

RAFAEL: Jestli to tenkrát nebylo fajn! Teď už nic takovýho není.

MARIE: Ale je.

RAFAEL: Ba ne. Tráva byla hustší, stromy byly vyšší než teď, byly obrovský, každá louže po bouřce byla jako moře, každá stodola byla tajemná –

MARIE: Ty jsi hloupej, když myslíš, že to už není. (*Sedne si na okraj „šézlonku“.*)

Rafael si sedne vedle ní. Někde bouchá okno, Marie se poleká.

RAFAEL: Nejde zavřít. A my tu stejně už nebudem.

MARIE: Ty jsi byl taky moc dlouho pryč.

RAFAEL: V tom to není.

MARIE: Nemůžeš pořád mít všecko.

RAFAEL: Já chci jen to, co mám rád. Toho není tak moc. Já si třeba kupuju v Praze maliny, ty zmrazený, a jenom proto, že si pamatuju, jak jsme je trhali spolu. Ale to žádněj neví. Ty jsi vlastně to všecko. Moje žebro, moje ruka, můj rameno –

MARIE: Tobě se stejská po tobě samým, protože už jsi jinej.

RAFAEL: A kam to přišlo?

MARIE: Máš to u mě, schovaný.

RAFAEL: A co z toho mám?

MARIE: Kdo ví, čím budeš a co potkáš lidí, a lepších než já. Tak mě nech bejt.

RAFAEL: Když já nechci, aby to přestalo –

MARIE: Bude to lepší. I pro mě. Prosím tě, už mě netrap.

RAFAEL: Já tě trápím? – Tak mi vynadej, ale neposílej mě pryč.
Aspoň tenhle rok ne, aspoň dneska, aspoň teď – a pak budu sám, ale teď ne! (*Obejme ji a líbá.*)

Shora je slyšet volání: Rafaeli! Rafaeli!

RAFAEL (*svěsí ruce*): Co je?

Ticho.

RAFAEL: Marie. Já jsem proved něco hrozného.

MARIE (*ho neposlouchá*): To jsi neměl.

RAFAEL: Musím ti to říct!

MARIE: To jsi neměl. (*Pláče.*)

RAFAEL: Jestli to opravdu chceš, tak už se nevidíme.

Marie zvedne košík.

RAFAEL (*stojí proti ní*): Já ti to všechno řeknu, všechno!

MARIE: Ne, (*Jde rychle ke dveřím, ohlédne se.*) nechod' se mnou,
prosím tě! (*Odejde.*)

Rafael stojí na místě, dívá se za ní.

PRAŽKA (*shora*): Rafe, slyšíš mě? (*Přichází.*) Co kdybysme dali Královum ten lustr? Stejně už k ničemu není. (*Pomalu schází ze schodů.*)

Tma.

PŘESTÁVKA

10

Bubny duní. Na zadním prospektu je úzká úvozová cesta, sevřená tarasy a ploty venkovských zahrad. Odtud přichází maškarní průvod. Čtyři Maškary nesou rakev bez víka, ve které leží Jindřich v rubáši, za rakví jdou ostatní Maškary, jedna má v ruce konývku místo kropítka, ohání se jí na všechny strany, jiná mává kadidelnicí z plechovky, v čele je Husar.

MAŠKARY (*sborem*): Achich ach, achich ou!

JINDŘICH (*se posadí, rozhlédne se*): Tahle cesta jde k nám!

HUSAR: Cesta necesta, my jdeme furt!

JINDŘICH (*dívá se*): To je jako náš dům!

HUSAR: Dům nedům, to je mrtvému fuk!

JINDŘICH: Mrznou mi palce u nohou. Proč jste mi nenechali mé boty?

HUSAR: Budou pro mladšího bratra.

JINDŘICH: Nemám mladšího bratra.

HUSAR: Dej oči do sloupu a mlč!

JINDŘICH (*dívá se na zem přes okraj rakve*): Pustťte mě na zem.

HUSAR: Tady se umažeš, tady bys ustyd. Bud' rád, dokud tě nesou.
Země si užiješ ažaž.

MAŠKARY (*nesou Jindřicha*): Fuj, ten je těžkej. To dělá to, že je živěj.
Ten život na něm je těžkej.

JINDŘICH (*rozzlobeně*): Já strachy neumřu!

HUSAR: Počkejte, má strach. Kdo se bojí, nesmí do hrobu.

MAŠKARY (*složí Jindřicha na zem*): Zaplat'pánbu. To není žádná legrace.

Jindřich se posadí.

HUSAR: Ještě řekněte, že je to s ním vážný!

JINDŘICH: Tak proč vzdycháte?

HUSAR: Abys byl ovzdychanej.

JINDŘICH: Proč hraje trubka a buben?

HUSAR: Protože pochováváme krále.

JINDŘICH: Proč máte kropítko?

HUSAR: Abys neokoral.

JINDŘICH: A proč máváte tím kadidlem?

HUSAR: Aby ti bylo teplejc.

JINDŘICH (*nedůvěřivě*): Proč jste na mě tak hodný?

HUSAR: Aby tě přešel strach. Bojíš se smrti?

JINDŘICH: Ty ne?

HUSAR: Já mám pro strach uděláno.

JINDŘICH: Chtěl bych bejt taky husar. Jenže husaři nejsou.

HUSAR: Akorát já jsem.

JINDŘICH: Pojd' si to vyměnit, nechceš? Dej mi šavli a mundúr –

HUSAR: Co za to?

JINDŘICH: Dám ti krásný červený jabko. Nedám ti jich víc, aby tě nakrmily, dám ti jedno, aby tě potěšilo.

HUSAR: Za potěšení nedám.

JINDŘICH: Pojd' blíž! (*Nakloní se k Husarovi, lstivě.*) Dám ti hříbátko, abys měl něco živýho při sobě.

HUSAR: Mám dlouhý nohy, coural bych je po zemi!

JINDŘICH: Taky by ti vyrostlo.

HUSAR: Já nemám čas na něj čekat, já můžu do zejtrka padnout.

JINDŘICH (*vzdychne*): S tebou se hned jinak mluví. S tebou se toho nebojím.

HUSAR: Copak ty máš strach ze slov? Co s nima povídá každej?
Kterejch se nebojí nikdo?

JINDŘICH: Ty taky ne?

HUSAR: Já se bez nich obejdu.

JINDŘICH: Já si musím o všechno říct, proto mám strach. Já si musím
říct o korunu –

HUSAR: Protože jsi král!

JINDŘICH: – když si chci něco koupit!

HUSAR: To se neumíš vzbouřit?

JINDŘICH: A jak?

HUSAR: Tak svému pánovi umři!

JINDŘICH: Já bych mu třeba i umřel, ale nepřijdu při tom o život?

HUSAR: Ty duše chalupnická! Já ti pomůžu, tumáš! Tenhle šátek
přes oči.

Jindřich se chce bránit.

HUSAR: Aby ses nebál. A ani se nehni. Jinak se nezachráníš.

MAŠKARY: Kam ted'?

HUSAR: Na náves. Tam budou ohlášky. Alou!

Maškary zvednou rakev ze země, Jindřich se položí.

MAŠKARY: Achich ach, achich ou!

Zaduní bubny, ozve se trubka, průvod se dá do pohybu.

MAŠKARA (*zamává partesy*): A co partesy?

HUSAR (*křičí*): Jen dej každému po hlase!

MAŠKARA (*křičí*): Honem si vemte partesy, ať nedostanete po hlase!

Tma.

11

U Králů. Stůl s dlouhou lavicí, u jednoho konce sedí Král, u druhého Smrták, stranou stojí Cihlář v kabátě, čepici v rukou.

SMRTÁK: Jak jsi nás vyčuchal?

CIHLÁŘ (*dívá se na Krále*): Dobrej nos. Ten mi udělali tatínek s maminkou v devětadevadesátém roce – koukněte se, jak drží! Materiál. (*Vytáhne zpod kabátu láhev a staví ji na stůl.*) Pozdrav ode mne, Františku.

SMRTÁK: A sakra.

CIHLÁŘ: To jsem nechal švestky na stromech, dokavad' nenamrzly. Štýry nebe dohromady!

SMRTÁK: Ty taky kde můžeš ten stát ožulit –

CIHLÁŘ: Že ty jsi najednou uvědomělej?

SMRTÁK: A dals to do nějaký špinavý flašky, ty prase. Jako vloni, prodá mi jablečnej mošt a byl cejtit po kyselým zelí.

CIHLÁŘ: Střelils ho Pražákům a dostal jsi jednou tolik. (*Otvírá láhev.*) Uvnitř je čistá. Kdybys měl takovou duši!

Král přinese skleničky.

SMRTÁK (*Královi*): Jdou vám dobře ty hodiny?

KRÁL: Jsou řízený.

SMRŤÁK: Půl šestý.

CIHLÁŘ (*staví před každého skleničku*): Letos bych si rád vyhodil. Máám loupání, že do Vánoc umřu.

KRÁL: To říkáš každě rok.

CIHLÁŘ: Abych to zakřik. Co je rosa na trávě, to je člověk na světě.

SMRŤÁK: Kam chodíš na ty přísloví?

CIHLÁŘ: Co?

SMRŤÁK: Že mluvíš jako kniha.

CIHLÁŘ: A hovno. Já přečet za život pár kalendářů a Němcový Babičku. Šup tam s tím! (*Napijí se.*)

KRÁL: Dobrý. Hergot to je dobrý!

CIHLÁŘ: Františku, kde máš děti?

KRÁL: Kluk šel s kobyrou na jatka.

CIHLÁŘ: To už by tady moh bejt. (*Sáhne do kapsy kabátu, vytáhne obálku.*)

SMRŤÁK: Třeba chodí s maškarama.

Cihlář klade obálku na stůl před sebe.

KRÁL: Dělá jim blázna. – Někdo ho musí dělat.

CIHLÁŘ: Jakýho blázna? A jdi!

SMRŤÁK (*nad skleničkou*): Něco takovýho jsem pil naposled jako ministrant. Jak já se zdělal! Bylo mi jedenáct let –

CIHLÁŘ (*rovná obálku*): Tedy, kde to je, kde to je!

SMRŤÁK: No – a co?

CIHLÁŘ: Tvoje červený líčka. (*Přistrčí obálku ke Královi.*) Františku, taková marnost! Pořád se hrabeme v hlíně. Nejsme daleko od sebe, co říkáš?

KRÁL (*dívá se na obálku*): Bodejt'.

CIHLÁŘ (*vzdychne*): Máš velký děti –

KRÁL (*pomalů*): No.

CIHLÁŘ: Něco po tobě zbude. Nás to vytrhne i s kořenem. Milá Anežka je hotovej úhor.

Král odstrčí obálku zpátky k Cihlářovi.

CIHLÁŘ: Zůstane po mně aspoň ten barák, semhle tamhle. Ale co po tobě, Smrťáku, až vítr ty tvoje chlupy rozfouká –

SMRŤÁK: Srandy bude škoda, co jsem vám ji, mizerové, nadělal!

CIHLÁŘ: A koukal jsem tuhle, talíř máš oprejskanej.

SMRŤÁK: Tak mi dejte, soudruzi, novej.

CIHLÁŘ: Poradíme se. (*Přistrčí obálku zpátky před Krále.*) Jestli za to stojíš, aby ses blejskal.

KRÁL (*se zvedne, popojde od stolu*): Kolik by teď bylo tvému klukovi?

CIHLÁŘ: Sedumatřicet. (*Smrtákovi.*) Ale sranda musí bejt, že jo? (*Svléká si kabát.*) Jak to bylo tehdy s mým klukem? Kdo mu to nakukal, co? S tím Němcem? (*Nalévá znovu do skleniček.*) Na, zapij to.

SMRŤÁK: To je akorát na moje ledviny.

CIHLÁŘ: Tak sed' doma a nemotej se okolo chlapů.

SMRŤÁK: Dělej frajera, kdoví na co ty zajdeš!

CIHLÁŘ: Sedumatřicet. Já moh dneska mít sedum vnoučat. Chodili bysme na houby. Ty by vlezly do největšího houští. Nosili bysme košíky hub.

KRÁL: Co bys dělal s tolika houbama?

CIHLÁŘ: Taky pravda. (*Vzal obálku, stojí u Krále.*) Františku! Netrap mě. (*Podává mu obálku.*) Znáš Anežku. To mi nemůžeš udělat. (*Dá mu obálku do kapsy.*)

SMRŤÁK (*Královi*): Holil jsem novýho tajemníka. Ten je na tebe nabroušenej! Vypravuje se za tebou.

KRÁL: Ať přijde.

SMRŤÁK: Že prej maškary, že by se tomu měla dát náplň! Udělám náplň, a co? – Lidi chtěj legraci. (*Cihlářovi.*) Pěknej blbec!

CIHLÁŘ (*pokrčí rameny*): Proč by ho jinak pouštěli z okresu.

SMRŤÁK (*se rozčiluje*): Rád bych věděl, jestli rozezná petrklíč od brambory!

CIHLÁŘ: Znáám holiče, řídí osvětovou besedu, a taky to jde.

SMRŤÁK: A ono to asi nejde?

KRÁL: Ono jde všechno.

SMRŤÁK: Tak co?

CIHLÁŘ: Akorát ty nám to, Františku, kazíš.

SMRŤÁK: Bejt svoboda v podnikání, kde my jsme mohli už bejt!

CIHLÁŘ: To už bys nás všechny okrad a tlačili bysme ti kočár. – Malý, Františku, nebudou, malý dostrouhali, samej trast a monopol, malý jsou všude zabitý.

SMRŤÁK: Já se moh chytit funebračiny, po matce –

CIHLÁŘ: Tolik babiček ti nezgrajhne, abys na to měl trast.

SMRŤÁK: A necháme toho! Pověz nám radši o tvý svatební noci.

CIHLÁŘ: Proč bych to říkal, to je známý. Na fleku jsem usnul. Ráno protřu oči, někdo štrachá v kuchyni, koukám, budu ženatej nebo co.

Smrták se směje.

KRÁL: Posledněs to vykládal jinak.

CIHLÁŘ (*Smrtákovi*): Kašpary si dělej z někoeho jinýho! (*Obrátí se ke Královi.*) Františku, ty jsi hamoun.

SMRŤÁK: Koukám, že ti dali soudruzi za úkol, abys mu promluvil do duše, ale jdeš na to blbě, to ti řeknu! Měl se každej tak držet!

CIHLÁŘ: Tys nám to taky dal, a bez říkání.

SMRŤÁK: To jsem vás vytrh, s pitomou holírnou! Mít půdu, jako tadyhle Král –

CIHLÁŘ: Taks ji včas prodal na parcely a koupil hodně daleko barák. Nežvaň, nežvaň. (*Ke Královi.*) Františku, ty na mě kašleš.

KRÁL: Hele, až pocad' jsme kamarádi.

CIHLÁŘ: Aha.

KRÁL: A na víc já nejsem zvědavej.

SMRŤÁK: Ten tě utřel!

CIHLÁŘ (*se zvedá*): Kdyby člověk byl mladší. (*Obléká si kabát.*) Pomalu se scvrkáme do jablíčka na zimu, až z nás zůstane

jenom ten bubák. (*Bere si čepici.*) Pořád jen u svýho pole, co z toho máš? Čumět do blbý hroudy!

KRÁL: Že tě huba nebolí. Z čeho jsi udělanej, nevíš? Řekne do blbý hroudy! Copak nestojí psáno – (*Mávne rukou.*) Jak jsi starej, tak jsi hloupej.

CIHLÁŘ: Když přijdeš za mnou, aspoň na tebe kouknu, ale řvi do skály, nebo se otej na něco stromu. – Hele, pojd' se mnou k muzice.

KRÁL: Tam mě nedostaneš.

CIHLÁŘ: Dřepnem si do výčepu a budem jako dva monarchové, já král, ty král –

SMRTÁK: A já?

CIHLÁŘ (*se otočí na Smrtáka, změří si ho, a potom zvolna, jako když ukrajuje*): Ty jsi takovej malej český lump.

SMRTÁK: To je blbec!

CIHLÁŘ: Ty jestli jsi chvílema poctivej, tak jenom proto, aby tě to šizení nepřišlo draho. Ty budeš jednou ze samýho strachu poctivej!

SMRTÁK (*jde proti němu*): A co je na tobě krom tý plechový huby!

CIHLÁŘ: Ta huba nikoho nešidí.

SMRTÁK: On ti ji jednou někdo zmáčkne, uvidíš! A bude sranda, až to provedou oni.

KRÁL: Chlapi!

CIHLÁŘ: I rakev si ulil, aby ji nemusel kupovat od komunálu.

SMRTÁK: Ty jsi přece takovej –

CIHLÁŘ: Šetřit na smrti! To může taky jen mizera.

SMRTÁK: Kdybyste si radši udělali pořádek, jste samá schůze, a pořád vám teče voda do bot! Já zmiznu. Já jich dneska mám plný zuby. (*Zamíří ke dveřím do vedlejšího pokoje.*)

CIHLÁŘ (*za ním*): Ono by tě nebylo, kdyby viděli, s kým tady chlastáš!

Smrták zmizí ve vedlejším pokoji.

KRÁL (*na láhev*): Uklidíme to?

CIHLÁŘ: Co bys uklízel, stejně je to z nás cejtit.

Vejde Předseda s Tajemníkem.

PŘESEDÁ: Františku, to je soudruh Fidrmuc, náš nověj tajemník.

CIHLÁŘ (*ke Královi*): Dej sem dvě skleničky, jestli máš.

TAJEMNÍK: Děkuju, mně ne.

CIHLÁŘ: Budete impregnovanej proti zimě.

Ticho.

TAJEMNÍK (*rozhlíží se po světnici*): Proč se tomu tak bráníte?

KRÁL (*podívá se na Předsedu*): Já jsem svoje už řekl.

TAJEMNÍK: Mě to taky zajímá.

KRÁL: Vás mohli informovat, ne?

TAJEMNÍK (*podívá se na Předsedu*): Pane Král, my vás nechceme trápit pro svoje potěšení. Prosazujeme správnou věc, tomu věřte. A spravedlivou. Vy jste pracovitý člověk, dobrý hospodář, nikdo vás nepomlouval –

KRÁL: Co tedy chcete? Svoje si udělám, a vy si taky dělejte svoje.

TAJEMNÍK: Tak se na to nemůžete dívat.

KRÁL: Proč? – Pane, můj otec byl kameník, když se oženil, dostal padesát zlatejch a kousek pole, s tím začínal, tenhle barák vystavěl svejma rukama, utrhoval si od huby, aby se zmoh, k ničemu zadarmo nepřišel, tašku ze střechy nikomu nevzal – a já to mám přes noc vyhodit oknem? – To já nemůžu. Dělán poctivou práci.

TAJEMNÍK: Budete dělat dál to, co vás těší, ale bude to pro blaho společnosti –

KRÁL: Co mi stát předepisuje, to plním. Já z toho nebohatnu.

Tajemník krčí rameny.

KRÁL: A stačím si sám, nikoho nevykořisťuju –

TAJEMNÍK: Zaměstnáváte svoje děti.

KRÁL: Já je neokrádám.

TAJEMNÍK: Mají vaše děti stejné názory jako vy?

KRÁL: Můžou si jít, kam chtějí. Ale kam by chodily? U mě se jim nevede zle.

TAJEMNÍK: Vy jste v zajetí starých představ o vlastnictví, pane Král.

KRÁL: Já si nenechám zplundrovat pole.

PŘESEDÁ: A kdo ho udělal, ten sajrajt? Víš dobře, jak to bylo!

KRÁL: Ochočili jste si panáky z okresu, párkrát jste je pozvali na hon a na zabijačku, a bylo to dobrý –

TAJEMNÍK: O tom vím. Dělal jsem školství.

PŘESEDÁ (*Královi*): A teď to dej do pořádku!

KRÁL: Já taky za vámi neběhám, taky si stačím, a že vám ve všem jdou na ruku! Tak proč chodíte za mnou?

TAJEMNÍK: Protože my chceme v týhle zemi budovat socialismus, pane Král! Plivete na práci našeho lidu.

KRÁL (*rozzlobí se*): Ale neplivu! Na práci neplivu, já dovedu makat!

PŘESEDÁ (*se zvedá*): Sakrapráce.

CIHLÁŘ: Fakt je, že on státu dá svý.

TAJEMNÍK: Tady jde o něco jiného, soudruhu!

CIHLÁŘ: Byl by dobřej, kdyby to pochopil, ale jak to má pochopit, když není komunista?

TAJEMNÍK: Pochopili to jiní, a nebyli to zrovna členové strany! – Pochopili, a dělají pozitivní práci!

CIHLÁŘ (*nasazuje si čepici*): Zním i takový, co se do toho poschovávali, a těm houby záležití, jestli plundrujou pole.

Vejdou Paní Pražka a Rafael, který nese lustr obalený papírem.

PRAŽKA: Dobrý večer přeju! Máte hosty –

TAJEMNÍK: Pojd'te, soudruhu!

PŘESEDÁ: Sakrapráce!

KRÁL: Tak vy se s námi loučíte, milostpaní.

PRAŽKA (*odhaduje situaci*): Bohužel, už je to tak. Pane tajemníku! (*Tajemník už u dveří. Královi.*) Co se to na vás chystá?

KRÁL: A co –

PRAŽKA: Maškary! Máte jich plný dvůr, sotva jsme prošli!

Zvenku se ozvou hlasité bubny a trubka. Král jde ke dveřím, ostatní za ním, z vedlejší místnosti opatrně vyklouzne Smrták.

12

Před Královými. V pozadí průčelí chalupy s lavicí na zápraží, v popředí dvůr s polorozpadlým tarasem. Do dvora vchází maškarní průvod. Ze stavení vyjdou na zápraží Král, Rafael, Cihlář, Smrták a Paní Pražka, stranou stojí Předseda a Tajemník. Čtyři Maškary nesou Jindřicha, v čele je Husar, Maškary drží rozžaté svíčky a partesy. Později přicházejí Marie a Petr, Marie si nese přes ruku nové šaty.

HUSAR: Koho neseme v tý truhle?

MAŠKARY: Mrtvej masopůst!

HUSAR: Jo tuhle!

To nesem posledního krále lánů,
už taky dohospodařil, je v pánu!
Já pán, ty pán, všichni zemřeme,
kdo se mě zeptá, co tu bylo mé?

MAŠKARY: Maso pust', teď je půst!

Kdo se pustí všeho a tak dál,
nepřestane proto býti král!

HUSAR: Hele, co všecko bylo tvoje –

MAŠKARY: Jde do hnoje!

HUSAR: Hele, co všecko jsi mohl mítí –

MAŠKARY: Polní kvítí!

HUSAR: Hele, co všechno ti sbohem dává –

MAŠKARY: Polní tráva!

HUSAR: Hele, co ty ses namordoval pro ně –

MAŠKARY: Tvoje koně!

HUSAR: Hele, jak do ní vítr fouká –

MAŠKARY: Tvoje mouka!

HUSAR: Hele, jak hřálo dobrý bydl –

MAŠKARY: Už vystydlo!

HUSAR: Hele, co všechno tě vyprovází –

MAŠKARY: Náruč sazí!

HUSAR: Můj, moje, má, mé, mé,
a teď se vejde
jako motýl do malý krabičky,
s kterou si vystačíme navždycky!
Koho pohřbíváme v tý truhle?

MAŠKARY: Mrtvej masopůst?

HUSAR: Jo tuhle!
To nesem posledního krále lánů,
už dohospodařil, je v pánu!

Já pán, ty pán, všichni zemřeme,
kdo se mě zeptá, co tu bylo mé?

MAŠKARY: Jenom ty se masa pust',
země pust',
půdy pust'.
Teď je půst,
žádný just,
ani ty nás neopust'!

Ozve se trubka, zaduní bubny, zařinčí vozembouchy. Maškary spustí rakev na zem, vykropí ji, vykouří kadidlem, ostatní rozhodí partesy po dvoře jako letáky, Jindřich se rozkašle, posadí se v rakvi, sundá si šátek z očí – Král ho pozná, shýbne se pro klacek na zemi, sestupuje do dvora.

KRÁL: Kdo vás naved?

MAŠKARY: To máme ze svý hlavy, ze svý, ze svý!

Předseda, Tajemník, Smrták a Rafael sestupují do dvora.

KRÁL: Kdo vás poštvál? (*Rozkročí se.*) Vy ksindle!

PŘEDSEDA (*Smrtákovi*): Takovou hovadinu! (*Královi.*) Františku –

KRÁL: Ať někdo zavadí o moje stavení!

Maškary se ve zmatku rozutíkají, je slyšet křik, výskot a smích – od-vážnější ještě vykukují za tarasem.

KRÁL: Hnáty vám přerazím!

MAŠKARY (*za tarasem*): Tady už né, to není mé, to je obecní!

SMRŤÁK (*Předsedovi*): To si složili sami!

Předseda mávne rukou, odchází.

TAJEMNÍK (*Předsedovi*): A že se tak dohřál?

PŘESED: Vždyť je to jeho kluk, v tý rakvi!

Odejdou. Rafael zvedl ze země vozembouch, který tu některá Maškara zapomněla. Ještě s ním zadrnčí o zem.

PRAŽKA: Rafe, Rafaeli, co to máš, ukaž!

RAFAEL: To je taky bicí nástroj.

PETR (*stál opodál s Marií – některá z Maškar strhla na útěku Marii šaty na zem – k Marii*): To nic, to je od hlíny.

KRÁL (*Petrovi*): Táhni!

PETR: Já k nim nepatřím – na mou duši! (*Odejde*)

Marie jde do stavení, nese poničené šaty.

RAFAEL (*když jde kolem něho*): Marie, krásu moje, šaty jsou jenom na oblíkání.

Marie vběhne do stavení.

KRÁL (*Jindřichovi*): Vstaň! Vstaň, ty hovado boží!

Jindřich se bázně zvedne, stojí vedle rakve, dívá se úkosem na Krále.

CIHLÁŘ: Františku, byla to sranda –

SMRŤÁK: No bodejt'. O nic nejde, o nic nejde –

CIHLÁŘ: Ty drž hubu, ty. *(Královi.)* Nalít jim, no.

Král jde k Jindřichovi.

SMRŤÁK: My jsme jako kluci nebyli lepší!

KRÁL *(chytí Jindřicha u krku):* Víš, co jsi proved? *(Dá mu dva poličky.)* Abys věděl! Tohle jsi proved. Dal jsi svému tátovi po hubě, před všema lidma, to jsi udělal!

CIHLÁŘ *(chytí Krále):* Zatracenej chlape! On by řezal vlastního kluka, ty chlape!

KRÁL *(vytrhne se mu):* Řežu do svýho!

PRAŽKA: Rafaeli, pojd'! *(Odejde s Rafaelem.)*

CIHLÁŘ: Františku, vocad' až pocad', když to chceš mít. *(Vykročí.)*

SMRŤÁK: Ale hoši, ale hoši –

CIHLÁŘ: Pal, pal! Radši s tou slivovicí zaleju kytky, ať je třeba spálím, na mou duši, že jo! *(Odejde.)*

SMRŤÁK: No! – To je hezký, tohle. A to jsme, pane, kamarádi, to jsme sousedi, to jsme Češi!

KRÁL: Tamhle máš vrata.

SMRŤÁK: To jsme pěkná sebranka, pěkněj pronárod, to teda jsme!
(*Odchází a křičí.*) Pak to má k něčemu vypadat! Ani tu srandu
už nedovedem brát, ani tu srandu už ne. (*Odejde.*)

KRÁL: Panebožemuj! Tos mi dal syna, to mám zastání! (*Jde k zá-
praží, otočí se.*) To se neumíš ozvat? Koukni se na svý ruce!

Jindřich se zadívá na svoje ruce.

KRÁL: Radši mi nechod' na oči! (*Zajde do domu.*)

*Jindřich se dívá po dvoře, všimne si vozembouchu na zemi, zvedne jej,
zadrnčí s ním. Do dvora se vkrade několik Maškar, v jejich čele Husar,
hodí Jindřichovi k nohám pár bot. Jindřich zvedne hlavu.*

HUSAR: Pojd' ještě s námi, králi náš! Povedem tě k muzice s velikou
slávou – o půlnoci tě budem korunovat –

JINDŘICH: Já už nejsem váš blázen.

HUSAR: Ty už nejsi náš král?

JINDŘICH: S tebou teprve nemluví. Koukni se na mé ruce. Ne-
chod' mi na oči. Jdi.

HUSAR: Snášeli jsme ti modrý z nebe –

JINDŘICH: Já chtěl jenom tu šavli –

HUSAR: Stejně mi nepatří.

JINDŘICH: Lžeš. Proto se nebojíš slov. (*Obouvá se.*)

HUSAR: Dobrou noc, králi náš. Ty to bereš moc doopravdy!

Maškary se chopí rakve a odnášejí ji, jiná sebere paruku ze země, jiná vozembouch. Jindřich svlékne přes hlavu rubáš a hodí jej Husarovi k nohám.

JINDŘICH: Nejradši bych tě zabil.

HUSAR (*utíká za ostatními, směje se*): Nejradši by mě zabil!

Jindřich se dívá za ním, v dálce zavřískne trubka.

Tma.

13

U Králů. Král stojí před židlí, přes kterou leží poničené šaty. Zvenku vejde Marie, uvazuje si zástěru. Král se po ní tázavě dívá. Marie si sedne na stoličku, loupe brambory do hrnce.

KRÁL: Kde je?

MARIE: V maštali, kde jinde.

KRÁL: Přines všechny peníze, mamlas. Ani polívku si nedal.

MARIE: Chtěl ti udělat radost.

KRÁL: Řek jsem mu, aby si došel na oběd. Ale to měl naspěch, nemoh se dočkat, až půjde s nima –

MARIE: Proč by nešel.

KRÁL (*se po ní podívá*): No –

MARIE: Chtěl ti udělat radost. Ví, že peníze nemáš.

KRÁL: To jsi neslyšela, co zpívali?

MARIE: Proto jsi dal kobyly na jatka. Abys moh vrátit cihlářovi za ty mé šaty.

KRÁL: Co to meleš?

Marie mlčí.

KRÁL: Když jsem chodil k muzice, ani boty jsem neměl. (*Zastaví se u šatů.*) To muselo bejt, když mi otec půjčil svoje svatební perka, to muselo bejt! – Vy nic nevíte. Neměl jsem vás držet. Nakonec bych to taky zastal sám. Ten žvanec bych si taky uklohnul.

Marie se po něm podívá.

KRÁL: Nic nevíte. Až nebudu, přes noc to vyhodíte oknem, všhecko, tak co?

MARIE: Jindřich to má rád.

KRÁL: Má rád koně. Za koně půjde jezdit každému. A tebe je škoda. Každěj to říká. – Nejsi o nic hezčí, než byla tvoje matka, to ti můžu říct, a byla tu celej život, ani se odtud nehnula, a vůbec si nemyslela, že je jí pro to škoda! – Nech toho. Jdi se oblíct.

MARIE: Mně se nechce.

KRÁL: Řeknou, že vás ani k muzice nepustím! Zeptám se ti na tu zahradnickou školu. Třeba by tě to bavilo.

MARIE: Co byste tu sami dělali?

KRÁL: Anebo se ožením.

MARIE: Tati, prosím tě, tati, už mlč.

KRÁL: Protože jednou si budete naříkat.

MARIE: Tak proč jsi jim to už nedal?

KRÁL (*zavrtí hlavou*): Panebožemuj. Já tomu rozumím. Každý se kouká utrhnout. Jako kdyby se to chystalo na nákej vandr, na nákou pout'! To já nemůžu.

MARIE: Ty si proti nám vymejšlíš.

KRÁL: Ale ne.

MARIE (*staví hrnec na plotnu*): A nikdy se nezeptáš, jak to vlastně je.

KRÁL: A jak je to tedy?

MARIE: Ani se nezeptáš, jestli mám někoho ráda.

KRÁL: Kolik je ti let? Nevíš?

MARIE (*odvazuje si zástěru*): Jindřich by pro tebe dejchal, a netroufne si ti o něco říct.

KRÁL: To mi neříkej, tohle!

MARIE: Proč ho nepošleš k muzice?

KRÁL: Vždyť netancuje. – Dneska ne.

MARIE: Tak ho necháš sedět v tý maštali?

Král se na ni podívá.

MARIE: Pust' ho tam se mnou!

Vejde Věra.

VĚRA: Dobrý večer. Mařenko, přijdeme o začátek! Honem pojd'te!
(*Bere šaty ze židle.*) Pomůžu vám – (*Všimne si šatů.*) Co jste dělala?

KRÁL: Byly tu maškary.

VĚRA: Ale to je hrozný!

KRÁL: A kdo ví, co za tím je.

VĚRA: No, půjdete ve starých. Já je dám do pořádku!

MARIE (*Věře*): Počkáte chvíli? (*Odejde na dvůr.*)

VĚRA: To je mi líto. (*Odkládá šaty.*)

KRÁL: Vy přece přijdete. Jinej by se k nám pomalu neznal.

VĚRA: Ale proč –

KRÁL: Kluka jste ošetřovala, když byl marod.

VĚRA: Já s ním docela vyjdu.

KRÁL (*vytáhl ze skříně šátek*): Tohle tady mám pro vás, už od Vánoc.

VĚRA: Co vás napadá!

KRÁL: Vemte si to. (*Podá jí šátek.*)

VĚRA: Ten by se hodil Mařence.

KRÁL: Má ten samej – a nenosí ho. Nic to není, takovej šátek.

VĚRA: Děkuju. Budu ho nosit.

KRÁL: Snad se vám hodí.

VĚRA: Líbí se mi. (*Dá si šátek na krk.*) Hřeje. To je kašmír.

KRÁL: To sem vloni na zimu přišel takovej chlap, a prodával to.

VĚRA: Tak mám od vás dárek.

KRÁL: Stejně jsme dlužníci. Na poli jste nám pomohla –

VĚRA: Mě hospodařit bavilo.

KRÁL: To jsme skoro poslední dva, který to baví.

VĚRA: Ale teď i to šití mám ráda.

KRÁL (*sedl si opodál*): Chtěl bych bejt mladší –

VĚRA: Na co si člověk nezvykne?

KRÁL: Zeptal bych se vás, jestli byste nechtěla – se mnou žít.

VĚRA: Já?

KRÁL: Myslíte, že by to nešlo?

VĚRA: Já už se nevdám.

KRÁL: Pojd'te to spolu zkusit. (*Směje se.*) Já vím. Kdyby se mnou nebyla ta chalupa –

Vejde Marie, za ní Jindřich, který zůstane stát u dveří.

MARIE (*dojde ke Královi*): Tati. Prosím tě. (*K Věře.*) Ale ty šaty budou zmačkaný.

VĚRA (*zvedá se*): Tak je přežehlím. To je hned.

Odejdou do vedlejšího pokoje.

KRÁL (*podívá se po Jindřichovi*): Co stojíš u dveří? Tady si sedni.

Jindřich si sedne na okraj lavice ke stolu, ruce složí před sebe.

KRÁL: Ty, jak se dostaneš mezi lidi, jsi jako utrženej. Neříkám ti, abys mezi ně nešel –

JINDŘICH: Už budu doma.

KRÁL: To máš nejlepší, doma. Já jsem tě moc málo tlouk, moc málo! Podruhý si všechno řekneme jako dva chlapi, z očí do očí – a bude to dobrý. Co říkáš? – Je ti něco?

Zvenku sem dolehne hlas trubky. Jindřich zvedne hlavu. Král ho sleduje.

KRÁL: Takoví fanfaroni to jsou.

*Jindřich sáhne do kapsy, vytáhne podkovu, položí ji před sebe na stůl.
Král si neví rady.*

KRÁL: Počkej, něco tu mám, budeš koukat! Hernajs, to budeš koukat, co jsme dostali! To se ti bude líbit. (*Přinese lustr, který ležel za skříní, jde s ním doprostřed světnice.*) To je váha! To abysme přidělali až na trám, nebo se utrhne strop! Koukni se, to je přece nádhera, tohle. Jak se to blejská! (*Rozpaluje se.*) Pojd' sem, podrž to, ať se taky podívám, tu máš.

Jindřich vezme od Krále lustr. Král si sedne na židli proti němu, ruce složí zbožně do klína.

KRÁL: To je věc! Pamatuješ, Jindřichu, když jsi byl malej, byli jsme na Konopišti, tam byly takový lustry, větší, to se ví – a vidíš ty svíčky? Ty nejsou pravý, kdepak, ty jsou falešný, každá má žárovičku – to bude světlo!
Hezký, že jo? Vidíš, ta duha na každým sklíčku, to je nádherný, ta duha!

JINDŘICH: Ta je taky falešná?

KRÁL: Ne, ta je opravdová, přece ji vidíš, ne? Tobě se to nelíbí?

JINDŘICH: Ne.

KRÁL: Jak to můžeš říct? Taková krásná věc to je. A jemu se nelíbí.
Panebožemuj. (*Bere od Jindřicha lustr a staví jej na zem.*)

JINDŘICH (*má v ruce podkovu, leští ji o rukáv*): To mi dali.

KRÁL (*podívá se*): Kdo ti to dal?

JINDŘICH: Husar.

KRÁL: To ti dal věc.

JINDŘICH: Je ochozená. Naše kobyła ji ztratila.

KRÁL: Ukaž? (*Podívá se.*) To ne. To není její.

JINDŘICH: Proč by to říkal?

KRÁL: Zahod' to. Takovej krám.

JINDŘICH (*zklamaně*): Proč to říká?

KRÁL (*tiše*): Já už to víckrát neudělám. Ať mi radši ruka upadne.
Na mou duši.

JINDŘICH: Na tebe já se nezlobím.

KRÁL: A co tedy?

JINDŘICH: Já bych šel tam.

KRÁL: Kam chceš jít?

JINDŘICH: K muzice.

KRÁL: Ty bys šel k muzice? Ty bys šel mezi ně?

JINDŘICH: Šel bych tam.

KRÁL: Ty tu nechceš bejt se mnou?

JINDŘICH: Jestli se nebudeš zlobit, já bych tam šel.

KRÁL: Ale – to se ví, jdi, když se ti chce. Ale musíš se převlíct. Do tmavejch šatů. Nebudou ti malý? (*Jde ke skříni.*) Už jsi je neměl!

Jindřich se svléká.

KRÁL: Tuhle košili si vem. Je naškrobená, je pěkná. (*Vezme šaty na ramínku.*) Zkus si ten kabát. No, můžeš v tom jít. To je pěkná látka, víš? Koupím ti nový, na jaro.

Jindřich se obléká.

KRÁL: Ale vázanku – půjčím ti svoji. Já jsem tě stejně chtěl poslat. Užij si. Tady – tady máš na útratu. To si vem. Když to utratíš, tak to utratíš. Klidně to utrať. Ta kobyla byla tvoje, od malička ses motal jen kolem ní, tys ji vlastně vyhlídal, no jistě! (*Váže Jindřichovi vázanku.*)

Z vedlejší místnosti vyjdou Marie a Věra.

VĚRA: Jindřichu!

KRÁL: Půjde s vámi.

MARIE (*Jindřichovi*): Ty jsi docela jinej. Že je hezkej? (*Vezme Jindřicha za ruku.*) Jsi hezkej. (*Opravuje mu vázanku.*) To mě provedeš, vid'? (*Zastaví se před Králem.*) A ty seš tu sám... (*Odchází s Věrou.*)

JINDŘICH (*Královi*): Už budu poslušnej.

KRÁL: Jdi, jdi. Bud' poslušnej.

Jindřich odejde. Král se dívá za ním, pak stane uprostřed prázdné světnice, u nohou má lustr.

KRÁL: Taková krása! – Co se mu teda líbí? Panebožemuj.

Tma.

14

U muziky. Na prázdném jevišti visí girlandy z chvojí s papírovými růžemi. Do popředí přicházejí Maškara s bubnem a Maškara s trubkou. Bubny duní, Maškara s trubkou poskakuje v rytmu úderů z nohy na nohu jako při známé dětské hře. Maškara s bubnem se zastaví a pozoruje ji.

MAŠKARA (*s trubkou*): Co koukáš?

MAŠKARA (*s bubnem*): Koukám, co děláš.

MAŠKARA (*s trubkou*): Dělán, že tancuju.

MAŠKARA (*s bubnem*): To jsem neviděl!

MAŠKARA (*s trubkou*): Vid'?

MAŠKARA (*s bubnem*): To bych taky moh?

MAŠKARA (*s trubkou*): To bys měl.

MAŠKARA (*s bubnem*): Dělat, co dělá každej! Budu jinej než každej. Pak si mě kdekdo všimne. Řeknou: podívejte se, ta maškara, co netančí! Co je tý maškaře? Je náká smutná!

MAŠKARA (*s trubkou*): A kdekoho to rozesmutní.

MAŠKARA (*s bubnem*): A já se budu smát pod svý falešný fousy!

Spustí hudba, Maškary na jevišti se roztančí, mezi nimi se objeví Smrták.

SMRŤÁK (*křičí do hudby*): Kams to uhnul? Na mě to světlo! Na mě! (*Dopadne na něho kužel světla z reflektoru, obrací se k postávajícím Maškarám, tleská.*) Jste ňáký chcíplý! Vesele, vesele! Pohyb, pohyb!

Maškara s bubnem stojí nostalgicky stranou. Z pravého portálu vyjde Rafael, položí Maškaře ruku na rameno.

RAFAEL: Michale!

MAŠKARA (*trhne sebou, otočí se*): Jaks mě poznal?

RAFAEL: Proč netancuješ?

MAŠKARA: Mně vadí buben. Šéf mi poručil buben.

RAFAEL (*Smrťákovi*): Ten vás péruje, co?

MAŠKARA: Ten s námi mává!

RAFAEL: Měli byste mu něco provést.

MAŠKARA: Taky že jo, jsme smluvený.

RAFAEL: Ať něco zkusí!

MAŠKARA: Bodejt'! Kdo jinýmu jámu kopá – ale to se nech překvapit, víš? (*Dívá se na parket.*) Pár hezkejch ženskejch tu je!

RAFAEL: Tamhleta, co stojí u kamen.

MAŠKARA: No! Ale ta má na krku kluka.

RAFAEL: Já bych s ní potřeboval mluvit.

MAŠKARA: Tak jdi.

RAFAEL: To nejde, koukni se na mě.

MAŠKARA (*se na něho podívá*): No bóže!

RAFAEL: Dojdi mi pro ni!

MAŠKARA: Ach jo. (*Zvedne buben a odchází vlevo.*)

Rafael ustoupí k pravému portálu, zleva přicházejí Předseda a Tajemník.

TAJEMNÍK: On se s vámi taky nemazlí.

PŘESEDÁ: To bych řek, ten dovede bejt protivnej.

TAJEMNÍK: Vždyť on mluví docela jasně, on to své nepřátelství ani netají!

PŘESEDÁ: To zas jo, řekne všechno na plnou hubu, to se mi zas na něm líbí –

TAJEMNÍK: Že je otevřený nepřítel? To se vám líbí?

PŘESEDÁ: A čím ho mám přesvědčit? Já, materialista! Modrým z nebe?

Jedna z Maškar se přiblíží k Předsedovi a vyzve ho k tanci. Předseda s Maškarou odtančí. Na parketu se znovu objeví Smrták, jiná z Maškar se přiblíží k Tajemníkovi, udělá pukrle a ukazuje k parketu.

TAJEMNÍK: Promiňte, ale teď ne.

Maškara se urazí, otočí se zády a zvedne na Tajemníka sukni.

SMRŤÁK (*přiblíží se k Maškaře*): Odprejskni! (*Přistoupí k Tajemníkoví.*) Jak dělá, holomek, ženskou! (*Rozhlédne se po jevišti.*) Řeknu vám, já mít prostředky!

TAJEMNÍK: Vy jste se minul povoláním.

SMRŤÁK: Já jsem se vůbec minul. Co vy jste říkal tomu funusu?

TAJEMNÍK: Nápad nebyl špatný –

SMRŤÁK: Že jo? A přitom to nebylo jednoduchý!

TAJEMNÍK: Jak dlouho už jste tady?

SMRŤÁK: Já? Dlouho. Od narození.

TAJEMNÍK: Takže to tady znáte.

SMRŤÁK: Až moc. Já když obsazuju hru, hned mám pro každého roli. A sedí mu jako ušitá!

TAJEMNÍK: A dáváte něco současného?

SMRŤÁK: Rád bych. Nemám lidi. Málo inteligentů.

TAJEMNÍK: Bez nich to nejde?

SMRŤÁK: Skoro v každý hře máte někýho, a někde i víc, když je fajnová. Kde je tady mám brát? Vy byste se nám hodil.

TAJEMNÍK (*směje se*): A co tamhle předseda –

SMRŤÁK (*podívá se*): To je dřevo! Divadlo chce, aby se člověk převtělil, aby se zapřel. To on neumí. Ten se jenom kouká z devátý řady a je dojatej. To je u mě špatnej herec, když je dojatej. Ale vy byste moh, pane, hrát!

TAJEMNÍK (*všimne si Rafaela u pravého portálu*): Konečně, kdybych tady bydlel! – Poslyšte, vy znáte tu paní, co prodává dům. To by mě zajímalo, co jsou vlastně zač, ona a ten její vnuk?

SMRŤÁK: To je zajímavěj případ, tohleto, zajímavěj!

Odejdou vlevo. Maškara s bubnem přivede Marii z parketu, ukáže jí k pravému portálu. Marie popojde k Rafaelovi. Vlevo se objeví Petr, stojí čelem k parketu, ale ohlíží se po Marii.

MARIE: Já nemám čas –

RAFAEL (*zpozoruje Petra*): To je mi líto.

Marie se ohlédne, uvidí Petra.

RAFAEL: Budeš se vdávat? Takový jako on se nenamáhají pro nic za nic. Neřek ti, že tě má rád?

MARIE: On s tím každej tak neplejtvá. Aspoň je slušnej.

RAFAEL: Marie, víš co, pojd' se mnou!

MARIE: Tancovat?

RAFAEL: Ne, něco slušnějšího.

Marie se ohlédne po Petrovi.

RAFAEL: Já to nezkazím, neboj. Klidně tě můžu vzít za ruku – (*Vezme ji za ruku.*)

MARIE: Ne –

RAFAEL: A klidně tě políbím za ucho – (*Políbí ji.*)

MARIE (*vytrhne se mu*): Ty –!

RAFAEL (*se směje*): To jsem zařídil, fakt. Proč by ses nemohla škádlit s bratrancem, proč?

MARIE: Ty jsi hroznej!

RAFAEL: Hrozně bych s tebou chtěl bejt! (*Opře se o portál.*) Běž za ním, běž.

MARIE: Když já ti nemůžu věřit.

RAFAEL: Já jsem ti to všechno vypsál v tom dopise. Psal jsem ho celý tři dny.

MARIE: Nedostala jsem žádnéj.

RAFAEL: Poslal jsem ho tvý přítelkyni, tý švadleně –

MARIE: Nic mi neřekla.

RAFAEL: Měla po spaní, jestli ho četla.

MARIE: Proč jsem musela potkat zrovna tebe.

Jedna z Maškar se přitočí k Marii a vezme ji do kola.

RAFAEL (*za Maškarou*): Hulváte!

Maškara udělá přes Mariino rameno na Rafaela dlouhý nos.

MARIE: Rafe!

Zmizí s Maškarou na parketu, Rafael se dívá za nimi, Petr zamíří k němu.

PETR: Ty, mluvil jsi s ní?

RAFAEL: Jaks moh vidět.

PETR: A co?

RAFAEL: Je z toho vyjukaná, sestřenka. Jí ani nedošlo, že o ni stojíš.

PETR: Jak to?

RAFAEL: Já nevím, jak to děláš.

PETR: To máš těžký. Nejlepší, když to přijde tak, samo od sebe.

RAFAEL: Jako bys to neznal! Co jde samo od sebe?

PETR (*vzdychne*): Těbuch! Ale jsi dobrej. Nechceš si se mnou něco dát?

RAFAEL: To ani ne. Měl bych jinej kšeft.

PETR: Jakej?

RAFAEL: Hele, půjč mi mašinu.

PETR: Člověče, kam?

RAFAEL: Fakt, půjč mi ji, koukni, musím dneska bejt v Praze, moc to potřebuju, takovej nervák, víš? Mám holku, a nejsem si jistej, rád bych ji překvapil, víš?

PETR: To já, člověče, nevím –

RAFAEL: Já tě chápu, ale mně bys pomoh, fakt, mně bys šíleně pomoh!

PETR: Kvůli holce? To je vidět, jak jsi mladej, kamaráde, to je vidět –

RAFAEL: Tys tady taky zůstal!

PETR (*se rozhodne*): Abys neřek, že jsem srab – tady máš klíč, mašina je u toho holiče na dvorku, ale ráno ať tady je!

RAFAEL: Jasně!

Petr odejde vlevo. Rafael zahlídne nablízku Husara s púllitrem v ruce.

RAFAEL: Husare! Husare!

HUSAR: Tě pic! (*Dojde k Rafaelovi.*)

RAFAEL: Jsi nákej ušlej!

HUSAR: To jsem.

RAFAEL: Copak tu musíš bejt pořád?

HUSAR: Musím. To by se hned po mně ptali.

RAFAEL: Bylo toho už dost, vid'?

HUSAR: To víš, pohodlný to není – jenom ty holínky na nohou,
(*Důvěrně.*) a ještě když mám vysokej nárt –

RAFAEL: Víš co, husare? Já bych se do toho oblík.

HUSAR: A co bys z toho měl?

RAFAEL: Dáš si oddech.

HUSAR: To nejde.

RAFAEL: Proč by to nešlo? Zatancuju si: Aspoň dvě písničky, aspoň jednu!

HUSAR (*zívá*): To se pozná.

RAFAEL: Budu za tebe blbnout. Já to nezkazím, fakt.

HUSAR: No dobrá. Dojdu si něco sníst. Ale pak mi to vrátíš!

Odejdou spolu vpravo. Zleva přichází Věra a Jindřich, Maškara s trubkou se k nim zezadu přiblíží a zatroubí. Jindřich se otočí, Maškara uteče.

VĚRA: Dobírají si každýho. Mně podali u dveří zelenej věnec. Mám se hněvat? Dala jsem si ho na hlavu.

Jiná z Maškar přijde k Jindřichovi, podává mu skleničku.

MAŠKARA: To ti posílá husar. Nemáš se na něho zlobit. *(Odejde.)*

JINDŘICH *(drží v ruce skleničku):* Kde je husar?

VĚRA: Vždyť je to k smíchu, všecho. Vjede do nich taková fúrie, a pak si nemůžou pomoci –

JINDŘICH: Ty jsi fúrie. Napij se, na! *(Podá jí skleničku.)*

VĚRA: Jsou všeho schopný, víš? A to je na nich to hezký i to smutný. Já to poznala v rajchu. Od jedněch jsem zkusila a k druhéjsem se utíkala – ba jo.

JINDŘICH: Pij, pobryndáš se.

VĚRA: Už jsem to prve měla. Nejdřív se s bratrem pohádám, a pak s ním vypiju skleničku vína. To je můj bratr, tak co! *(Napije se.)* Budu hrát. Slíbil mi komickou roli.

JINDŘICH: Potřebujou nějakýho blázna.

VĚRA: Tobě není dobře, vid'?

JINDŘICH: Musím poslouchat. Nemám na tohle čas.

VĚRA: To já poznám, něco ti je, to je můj zaměstnání –

JINDŘICH: Proto jsi se mnou! Je to tvůj zaměstnání.

VĚRA: Mám strach! (*Zavěsí se do něho.*)

JINDŘICH: Proto mě hlídáš! (*Vytrhne se jí.*) Ale já to po tobě nechci.
(*Jde k levému portálu.*)

VĚRA: Jindřichu!

Jindřich odejde, Věra zůstane stát se skleničkou v ruce. Zprava přicházejí Marie s Petrem, Věra uvidí Marii.

VĚRA: Mařenko!

Marie se zastaví, popojde k Věře.

VĚRA: Hodně tancujete –

MARIE: Když pořád hrajou –

VĚRA (*mate ji Mariin chlad, podívá se po Petrovi*): Prve tu byla milostpaní, shání Rafaela, že tady není?

MARIE: Copak já vím?

VĚRA: Já jsem ho neviděla.

MARIE: Ta ho taky pořád jen shání!

VĚRA: Mařenko, udělala jsem vám něco?

MARIE: Už máte zase svědomí?

VĚRA (*neví už, jak to brát*): Všimněte si Jindřicha, je divnej dneska –

MARIE: Když vy si někdy děláte zbytečný starosti, paní Věro, opravdu! (*Vrátí se k Petrovi.*)

Věra zůstane bezradně stát, některá z Maškar ji vybědne k tanci. Marie s Petrem jdou do popředí.

MARIE: Musím za bratrem.

PETR: Pořád se na něco vymlouváte. (*Utírá si kapesníkem čelo.*) Je tu šílený vedro.

MARIE: Tady vždycky.

PETR: Já to myslím smrtelně vážně, když to říkám –

MARIE: A co říkáte muzice? Že hrajou hezky?

PETR: Nemůžem spolu mluvit?

MARIE: Vždyť mluvíme.

PETR (*je z toho už nesvůj*): Nechcete mi říkat Petře? Pojd'te si tykat.

MARIE: To bude divný, ne?

PETR: Co je na tom divnýho?

MARIE (*dívá se na parket*): Tak pojd' tancovat, ne?

PETR (*vezme ji za ruku*): Mařenko, Marie –

MARIE: Neříkej mi Marie.

PETR: Mně se to líbí.

MARIE: Marie mi neříkej.

PETR: No dobrá, dobrá. (*Tancují.*) Jak chceš. (*Je šťastný.*)

Zavřískne trubka, na parket vběhne Rafael převlečený za Husara, vytáhne šavli.

RAFAEL (*křikne do hudby*): Sólo pro husara!

Hudba ztichne.

MAŠKARA (*uhodí paličkami do bubnu*): To je dost, husare, to je dost!

MAŠKARA (*s trubkou*): Bylo to tady už mrtvý! (*Stoupne si uprostřed, chystá se troubit fanfáru.*)

SMRŤÁK (*objeví se na parketu, křikne*): Moment! Moment!

Dojde k Rafaelovi, vezme ho pod paží, jde s ním dopředu.

SMRŤÁK: Ten trouba mi to řek, půjčil ti mašinu, jasný?

RAFAEL: Co je ti, Smrtáku, po tom?

SMRŤÁK: Tu holku necháš bejt! Já tě měl v merku, nemysli! Celej večír! Mě neopiješ rohlíkem –

Z parketu se tiše blíží Maškary, dvě z nich nesou rakev, ve které ležel Jindřich, Smrták stojí zády k nim, dávají znamení Rafaelovi, aby mlčel.

RAFAEL (*se usměje*): To já vím, že jsi chytřej. Tobě neujde nic.

SMRTÁK (*napřímí se*): Tak to zabal a zmiz. Protože jinak – jen přes mou mrtvolu!

Čtyři Maškary popadnou Smrtáka zezadu, vtlačí ho do rakve a zvednou na ramena. Smrták křičí.

SMRTÁK: Pacholci! Dolů s tou rakví! Tady jde o vážnou věc!

MAŠKARA: Vážně? Tak skoč! Tak si skoč!

SMRTÁK (*bojí se skočit*): Lumpové! Syčáci!

MAŠKARA: Vždyť o nic nejde! Je to tvá truhla, tak co?

Maškara s trubkou troubí fanfáru, Maškary nesou Smrtáka do pozadí. Rafael zabodne šavli do podlahy. Opodál se objeví Jindřich, sleduje Rafaela. Po krátkém úvodu sóla je v písničce kontrabas.

RAFAEL (*dojde k Marii*): Marie!

MARIE: Do čeho ses to oblík?

RAFAEL: Neřek jsem ti, že si s tebou zatancuju?

MARIE: Proč mě nenecháš bejt?

RAFAEL: Já se zabiju, jestli mě ty necháš bejt!

MARIE: Ty mě chceš utrápit, vid'?

RAFAEL: Pojd' se mnou, ujedem odtud!

MARIE: To já nemůžu, nemůžu, Rafe!

RAFAEL: Nekašli na mě! Jen to ze sebe svlíknu. Za čtvrt hodiny čekám u silnice.

MARIE (zoufale): Já už toho mám dost!

RAFAEL: To já nechávám na tobě. Čekám za kostelem. Jestli můžeš, tak přijd'!

Rafael vytrhne šavli, Maškary se pustí do reje. Rafael se ještě ohlédne.

RAFAEL: Přijd'!

Jde přes jeviště, Jindřich jde za ním. Jeviště je plné tančících párů, pak hudba slábně, páry opouštějí v tanci jeviště – to je najednou prázdné, girlandy z chvojí leží na zemi, hudba sem doléhá už jen vzdáleně. Na zadním prospektu se objeví v siluetách vesnice z druhého obrazu. Z pozadí přichází Rafael s šavlí v ruce, zastaví se, hvízdne na prsty, poslouchá, nikdo mu neodpoví, znovu vykročí – v pozadí se objeví Jindřich. Rafael dochází k rampě, opět hvízdá na prsty –

JINDŘICH (uprostřed jeviště): Počkej!

RAFAEL (se otočí): Honem, člověče, vem si to všechno, já chvátám!

Jindřich jde zvolna k Rafaelovi.

RAFAEL (*chce se svlékat*): Tady to máš, ty hadry. Tady je šavle –
(*Pozná Jindřicha.*) Jo, to nejsi ty!

JINDŘICH: Jdu za tebou.

RAFAEL: Za husarem?

JINDŘICH: Za tebou –

RAFAEL: Ale já nejsem –

JINDŘICH: Protože jsi falešnej.

RAFAEL (*zasměje se*): To bych řek, falešnej husar! Takys mě nepoznal, co?

JINDŘICH: Teď bys mi dal i tu šavli. Máš strach.

RAFAEL: Mám to půjčený – všechno!

JINDŘICH: Ty jsi falešnej celej.

RAFAEL: Neblbni! Nemám čas na tebe, víš? (*Vykročí dopředu.*)

JINDŘICH: A mému otci jsi udělal hanbu. A na moji sestru jsi volal, aby za tebou šla –

RAFAEL (*zastaví se*): Blázne! Nech mě bejt, sakra! Nejsem ten, za koho mě máš!

JINDŘICH (*má v ruce nůž*): Ty lžeš, a já tě za to zabiju.

Vrhne se na Rafaela, ten mu, překvapený náhlým útokem, nastaví šavli. Jindřich se zastaví, nůž mu vypadne z ruky.

RAFAEL: Co děláš? Ježíšmarjá! Cos to udělal, ty janku!

Jindřich se složí na zem. Rafael odhodí šavli, klekne k němu.

RAFAEL: Co děláš? Neblbni pořád! (*Obrátí Jindřicha obličejem vzhůru.*) Ježíš! Copak mě neznáš? (*Zvedne se, volá.*) Husare! (*Až se lekne svého hlasu, tišeji.*) Já jsem nic proti tobě neměl. (*Křičí.*) Moh jsi mě nechat, když chvátám!

Od hospody zavřískne trubka a zaduní bubny, je slyšet volání Věry: Jindřichu, Jindřichu! Rafael začne couvat.

HLAS VĚRY (*se blíží*): Jindřichu, kde jsi?

Rafael se dá na útěk. Z pozadí je slyšet hudba, smích, výskot, křik a zpěv Maškar.

MAŠKARY: Jenom ty se masa pust',
země pust'
půdy pust',
teď je půst,
žádný just,
ani ty nás neopust'!

Tma.

15

U Králových před stavením. Na zápraží stojí Král a Cihlář.

CIHLÁŘ: Kde se ve mně bere to krobiánství?

KRÁL: Ale nemluv. Krobián jsem já. Ty chceš, abych se přiznal. Tak se přiznávám, no.

CIHLÁŘ: Rozdupal jsem i svatební fotografii. Ten mladej proti starýmu – to nejsem já! A co se budu dívat na cizího chlapa v mé sednici?

Král se usměje.

CIHLÁŘ: Sedl jsem si mezi cihly, a najednou jsem si přišel jako za zděnej – taky mi bylo zima – musel jsem tě zas vidět. Copak jsme se dost nenablbnuli, Františku?

KRÁL: Mně to už nejde. Nák mi to nejde.

CIHLÁŘ: Pojd', zavraždíme si! Zamkni barák, nikdo ho neukradne. Vypijem pivo, uvidíš tam své děti –

KRÁL (*rozhodne se*): Stejně jsi mizera. Jsi. (*Zamyká domovní dveře, klíč dává do kapsy.*)

Oba vstoupí do dvora. Král se zastaví – za tarasem se objeví Maškary, přicházejí bezhlučně.

CIHLÁŘ (*všimne si jich*): Hele je! Maškary jdou –

Maškary bez masek a bez hudby vstupují do dvora, čtyři z nich nesou Jindřicha, složí ho na lavici na zápraží. Všichni se nakupí do dvora.

KRÁL (*do ticha, jako by nic z toho nechápal*): Co mi chcete?

PŘESEDÁ (*teprve si roztržitě sundal maškarní nos*): Přinesli jsme ti syna, Františku.

KRÁL (*podívá se k lavici, dívá se znovu po všech, jde k lavici, stane nad Jindřichovým tělem, pak se otočí do dvora*): Tak jste mi ho přinesli?

PŘESEDÁ (*obráti se k Mladíkovi, který přibíhá oblečený do teplácků*): To ty jsi dělal husara, vid'?

MLADÍK: Jo.

PŘESEDÁ: Našli u něho tvoji šavli. Byl tou šavlí, jak se zdá, zabitej.

CIHLÁŘ: Jak to může bejt?

MLADÍK (*složí na zem ranec šatů, je udýchaný*): Přišel za mnou ten kluk z Prahy, abych mu to na chvíli půjčil. Zaběh jsem si domů. Před chvílí jsem to našel hozený přes plot. Tady to je. Šavle u toho nebyla. Tu nevrátil.

Na dvoře to zašumí – dvě Maškary přivádějí Rafaela.

PŘESEDÁ (*k Maškarám*): Kde jste ho chytili?

MAŠKARY: U silnice, za kostelem. Měl tam skútra. Vypadalo to, že na někoho čeká. Vůbec neutíkal a nechal se klidně odvíst.

Marie jde kolem Rafaela na zápraží, tam si sedne, hlavu schová do dlaní.

PŘESEDÁ (Rafaelovi): Ty prej sis půjčil husarovu masku. Je to tak?

Rafael kývne hlavou.

PŘESEDÁ: Potom to padá ne tebe? Ty jsi to udělal? Proč?

Rafael mlčí se sklopenou hlavou.

MAŠKARA (dloubne do Rafaela): Tak se vymáčkni, sakra!

TAJEMNÍK (Předsedovi): Zavolejte Bezpečnost.

PŘESEDÁ: Chci, aby to řek tady, přede všema.

Král odemkne dům, čtyři Maškary odnesou Jindřicha do domu. Král jde s nimi, později tam vejde i Cihlář.

MAŠKARY (ze dvora): Nebav se s ním! Vražte mu jednu! Chuligán! Gauner!

TAJEMNÍK (Předsedovi): Neděláte dobře –

PŘESEDÁ: Kdo byl u něho první?

VĚRA: Já. Vyšla jsem z hospody, hledala jsem ho. Pak jsem viděla někoho utíkat –

PŘESEDÁ: Poznala jsi, kdo to byl?

VĚRA: Zahlídla jsem něco červenýho, když se mihnul okolo světla, ale nemůžu to říct jistě –

TAJEMNÍK: Pokud vím, husarův kostým je červený.

PŘESEDÁ (Rafaelovi): Pojd' sem.

Rafael stojí na místě.

MAŠKARA (dloubne do něho): Tak se hni!

Rafael popojde k Předsedovi.

TAJEMNÍK (obrací se k ostatním): Soudruzi, rozejděte se.

Ze dvora se ozve hluk.

MAŠKARY: My to chceme taky slyšet!

PŘESEDÁ (Rafaelovi): Koukni se, pročs to udělal?

Rafael mlčí.

PŘESEDÁ: Týká se to nás všech. Máš tu přece své kamarády, své známý, půjdou o tobě svědčit. Svýho kluka bych přerazil, to ti řeknu!

TAJEMNÍK (Rafaelovi): Jedno si uvědom – tímhle chováním si neposloužíš! Každý nemá tu trpělivost. *(Obrací se k ostatním.)*

Někdo Z vás volal „chuligán“ – (*K Rafaelovi.*) V tvém případě to sedí!

MAŠKARY (*ze dvora*): Bodejt! Gauner je to!

TAJEMNÍK (*Předsedovi*): Vy jste se ho přede mnou zastával –

Předseda pokrčí rameny.

TAJEMNÍK: – teď mi dáváte za pravdu! Vemte si holá fakta: dědeček – zámožný stavitel, matka – utekla za hranice, a kdo ho vychoval? Milostpaní! (*Obrací se k ostatním.*) Soudruzi, nevím, jestli je vám to známo – tento chlapec byl minulý týden pro vážný mravní delikt vyloučen ze školy. Asi před hodinou jsem mluvil na vaší zábavě s jeho pěstounkou. Sháněla se po něm. Prozradila mi důležitou věc. I tady šlo o jistou dívku. Snaží se tuto dívku vylákat s sebou. Přivlastní si za tím účelem cizí motorku, ale v rozhodující chvíli mu někdo vstoupí do cesty. Patrně náhodou prohlédl jeho plán. Ve srážce s ním se tento mladý dobrodruh dopouští vraždy a čeká pak cynicky, po vražedném činu, u silnice – víme proč, víme, na koho tam čeká!

PŘESEDÁ (*Rafaelovi*): Co tomu říkáš? Je to tak?

Rafael mlčí.

TAJEMNÍK: Můj výklad je hypotéza, ale myslím, že podrobné vyšetřování ji aspoň v základních rysech potvrdí.

PETR (*vystoupí*): Nic o tom nevím, ale skútra – toho mi neukrad. Řek si o něj. Půjčil jsem mu ho.

TAJEMNÍK: Dobrá, skútra si tedy pod nějakou záminkou „půjčil“! –
A to ostatní?

Na dvoře je ledové ticho.

RAFAEL (*se po všech dívá, náhle*): Já jsem ho nechtěl zabít! – Na mou duši, že ne!

PŘESEDÁ: Tak se přiznáváš?

RAFAEL: Proč bych to dělal, proč? Mluvil pořád o husarovi, samý nesmysly mluvil, nic si nenechal říct! – Najednou měl v ruce nůž a že mě zabije –

TAJEMNÍK: A proč ses vydával za husara?

PŘESEDÁ (*Mladíkovi*): Ty jsi dělal husara. Měl něco proti tobě?
Bylo mezi vámi něco?

MLADÍK: Nevím, nic mezi námi nebylo, nevím.

PŘESEDÁ: A jak to bylo dneska – s tím funusem?

MAŠKARA: Chodil s náma každej rok, docela normálně –

TAJEMNÍK (*Rafaelovi*): Víš aspoň, co jsi provedl?

Rafael mlčí.

PŘESEDÁ: Tedy, to bych do tebe neřek.

TAJEMNÍK: Já tam zavolám, když dovolíte. (*Vykročí.*)

Marie, která až dosud seděla bez hnutí na zápraží, se zvedne.

MARIE (*dojde k Rafaelovi*): To jsi udělal kvůli mně, vid'?

RAFAEL (*vyplašeně*): To není pravda!

MARIE: Ale jo. Proč bys to neřek. (*Předsedovi.*) To bylo kvůli mně. (*Na dvoře to zašumí, obrací se k ostatním.*) To bylo kvůli mně. Všecko. To se nemuselo stát, kdybych ti věřila. Vid', Rafe, vid'?

RAFAEL (*Předsedovi*): Proč bych to dělal? Nejsem blázen! (*Obrací se na Petra.*) Tobě jsem přece říkal, jak to je – já jsem potřeboval bejt v Praze kvůli jedný holce, proto jsi mi půjčil ten skútr –

PETR: To mi říkal –

RAFAEL: A co na tom záleží, jak to bylo! Co na tom, když jsem to udělal? – Je to jasný!

MARIE (*Rafaelovi*): Jsi darebák. Jsi!

RAFAEL: Vždyť je to marný, všecko!

MARIE: Ty se neumíš přiznat.

RAFAEL: Já jsem se přiznal.

MARIE: Co to bylo, těch řečí! A teď mě zapřeš, neznáš se ke mně!

RAFAEL: Jsem darebák – jsem!

MARIE: Já si nemůžu o tobě myslet něco tak špatnýho, nemůžu!
To by nic nemělo cenu, ani jedno tvý slovo – a to není možný,
Rafe.

RAFAEL: Nepomáhej mi z toho!

MARIE: Už jsem k tý silnici šla, věděla jsem, že na mě čekáš. (*Chytne se jeho ruky.*)

RAFAEL (*užasle*): Marie!

TAJEMNÍK (*se vrací*): Co chcete udělat?

PŘESEDÁ: Vyklid'te hospodu, sražte stoly a židle, a muzikanty pošlete domů. Nevím, kdo z vás má podíl na tý vině. Předvoláme všecy a budem to pochtivě zkoumat.

TAJEMNÍK: Je to proti zvyklostem –

PŘESEDÁ: Není toho ke smutku dost? – Máme ještě každému přidat?

Všichni odcházejí, v domovních dveřích se objeví Král, sestoupí do dvora.

VĚRA (*stojí blízko Marie*): To je má vina.

MARIE: Co? – (*Vykročí za ostatními.*)

MLADÍK (*přitočí se na dvoře ke Smrtákovi*): Ty, Smrtáku, co tomu říkáš?

SMRŤÁK (*který stál celou dobu stranou mezi Maškarami*): Hochu, hochu, tady přestává sranda. (*Vytratí se.*)

Všichni odejdou. Král stojí uprostřed dvora, Cihlář a Předseda se k němu blíží.

CIHLÁŘ: Františku.

PŘESEDA: Františku Králů –

Král pokývne hlavou, Cihlář zůstane ostýchavě stát blízko něho, Předseda odejde za ostatními. Jeviště se stmívá. U pravého portálu stojí Maškara s bubnem a Maškara s trubkou.

MAŠKARA (*s trubkou*): Máme po masopustě.

MAŠKARA (*s bubnem*): Tak zase napřesrok. (*Odchází.*)

MAŠKARA (*s trubkou vzdychne*): Člověče!

Maškara jde podél rampy, kužel světla ji provází, zastaví se uprostřed, zvedne trubku, která zlatě zazáří, přiloží ji k ústům, nadýchne se a začne foukat od primy – skončí dlouhou kvintou.

Tma.

KONEC HRY

Josef Topol

Konec masopustu

Edice Současné české drama
Ilustrace na obálce Čeněk Zibrt
Redakce Markéta Teuchnerová

Vydala Městská knihovna v Praze
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. vydání
Verze 1.0 z 13. 2. 2019

ISBN 978-80-7602-602-5 (epub)
ISBN 978-80-7602-603-2 (pdf)
ISBN 978-80-7602-604-9 (prc)